

9

Rewitalizacja w Chełmie
– wypięknijemy rynek,
podziemia kredowe
i park miejski

14

**Pamiętamy o Wielkich
Polakach** – w telewizji
o Janie Pawle II
i Prymasie Tysiąclecia

22

**Muzeum Narodowe
w Lublinie** – wyższa
ranga największego
muzeum regionu

PISMO SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO

Nr 03 // 2020

ISSN 2080-203X

Lubelskie.pl

DWORZEC NA MIARĘ XXI W.

Zintegrowane
Centrum Komunikacyjne
dla miasta i regionu

6

TAM GDZIE POTRZEBY SĄ NAJWIĘKSZE

Przebudowy
dróg
wojewódzkich

12

BLISKIE SPOTKANIE Z MATKĄ KOŚCIOŁÓW

Archikatedra Lubelska
po wieloletnich
pracach konserwatorskich

16

WYJĄTKOWA GALA KOBIET

2

Warto być Polakiem

Lubelskie

Warto być Polakiem; warto, by naród polski
i jego państwo – Rzeczpospolita – trwały w Europie.

Prezydent RP
Lech Kaczyński

Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje program
„**Warto być Polakiem**”, którego celem jest pielęgnowanie
polskości i wartości patriotycznych.

Rok 2020 obfituje w niezwykle ważne dla historii Polski wydarzenia
i rocznice. Zachęcamy do ich godnego świętowania wspierając
organizację obchodów i wydarzeń im towarzyszących.

Szczegóły akcji:
www.promocja.lubelskie.pl

W TYM NUMERZE:

Z REGIONU

- 02 **Kobieta Gospodarna Wyjątkowa.** Finał konkursu w Lublinie.
- 04 **VI Ogólnopolski Szczyt Gospodarczy.** Państwo – Gospodarka – Bezpieczeństwo.
- 06 **Dworzec na miarę XXI wieku.** Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla miasta i regionu.
- 08 **Nowoczesny pawilon dla ZOL.** Rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublinie.
- 09 **Rewitalizacja w Chełmie.** Rynek, podziemia i park wypięknią.
- 10 **Lubelskie stawia na fachowców.** Dofinansowanie kształcenia zawodowego w szkołach regionu.
- 12 **Tam gdzie potrzeby są największe.** Przebudowy dróg wojewódzkich.
- 13 **Inwestycje na Nadwiślanie.** Obwodnice Stężycy i Dębina.

WARTO BYĆ POLAKIEM

- 14 **Pamiętamy o wielkich Polakach.** Telewizyjne widowisko i film dokumentalny przypominające związki Jana Pawła II i Prymasa Stefana Wyszyńskiego z regionem lubelskim.

KIERUNEK LUBELSKIE

- 16 **Bliskie spotkanie z Matką Kościoła.** Archikatedra Lubelska po wieloletnich pracach konserwatorskich.
- 18 **Kodeń – nadbużańskie sanktuarium.** Turystyczne wizytówki województwa lubelskiego.

LUBELSKIE SMAKUJE

- 21 **Lubelscy kucharze polecają:** ryby, gryka i grzyby...

KULTURA

- 22 **Muzeum Narodowe w Lublinie.** Umowa pomiędzy Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotrem Glińskim i Marszałkiem Województwa Lubelskiego Jarosławem Stawińskim zmienia status największego muzeum regionu.
- 23 **Na muzycznych półkach.** „Głosy miasta” i „Zanim czas odjedzie” – nowe płyty lubelskich artystów.

NATURALNE LUBELSKIE

- 24 **Pożegnanie żurawi.** Lubelskie spotkania z przyrodą.

NASI AMBASADORZY

- 25 **40-lecie pracy naukowej prof. Andrzeja Kidyby.** Jubileusz Ambasadora Województwa Lubelskiego.

Z DUMĄ WSPIERAMY SPORT

- 26 **Dwie silne dziewczyny.** Malwina Kopron i Paulina Guba – reprezentantki regionu i kraju na Igrzyska Olimpijskie w Tokio.
- 27 **Sukcesy lubelskich akademików.** Mistrzostwo i wicemistrzostwo Polski sportowców AZS UMCS Lublin.

LUBELSKIE WYDARZENIA

- 28 **Było, będzie...** Relacje i zapowiedzi wydarzeń w regionie.

Od Redakcji

Kobiety, będące liderkami lokalnych, wiejskich społeczności są wielką siłą naszego regionu. Ich zaangażowanie, kreatywność, dbałość o zachowanie tradycji są imponujące i inspirujące. Takiego przeświadczenia nabrała Pierwsza Dama – Agata Kornhauser-Duda, goszcząca na finałowej gali konkursu Kobieta Gospodarna Wyjątkowa.

Zawsze warto, także teraz, gdy przeżywamy trudny czas, przywoływać z naszej historii wspaniałe wydarzenia i ludzi, którzy dzięki sile charakteru, niezłomności, bohaterstwu potrafili sprostać największym wyzwaniom. Tacy byli najwięksi naszych czasów – Jan Paweł II i Prymas Tysiąclecia. Ich działalność i związki z regionem zostały przypomniane w wielkim widowisku telewizyjnym i filmie dokumentalnym, zrealizowanych w partnerstwie z Województwem Lubelskim, w ramach programu „Warto być Polakiem”.

Województwo nie zwalnia tempa w inwestycjach, także na drogach, które zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju realizowane są w różnych miejscach regionu, szczególnie tam gdzie najbardziej są potrzebne. A wraz z drogami budowane są, oczekiwane przez mieszkańców, obwodnice.

Są dwa ważne porozumienia, w których stroną jest Województwo Lubelskie. Muzeum Lubelskie, największe w regionie, zmieniło status i stało się Muzeum Narodowym, a w najbliższych latach w Lublinie powstanie Dworzec Metropolitalny.

Redakcja Lubelskie.pl

Cieszymy się, że chcecie Państwo być z nami, czytacie nasz magazyn, znajdując czas na rozwiązywanie krzyżówki. Hasło „Lubelskie smakuj życie” z pierwszego numeru nadesłało kilkadziesiąt osób, spośród których troje nagrodzimy zestawami upominków promocyjnych regionu (na zdjęciu).

FINAŁ KONKURSU

Kobieta Gospodarna Wyjątkowa

Z REGIONU

Dzięki waszemu zaangażowaniu, niezwyklej energii i umiejętności podejmowania decyzji, polska wieś wspaniale się rozwija i rozkwita. Jesteście liderkami i animatorkami życia społecznego, kulturalnego w swoich małych ojczyznach – mówiła Pani Prezydentowa Agata Kornhauser-Duda, dodając, że w ciągu ostatnich pięciu lat miała wiele okazji, by z bliska przyjrzeć się i poznać działalność kół gospodyń wiejskich. Pierwsza Dama gościła 2 października w lubelskim Centrum Spotkania Kultur na gali finałowej konkursu „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa”.

W konkursie, zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego – pod patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy – wzięło udział prawie 380 kół i organizacji wiejskich z całego regionu, które rywalizowały w czterech międzypowiatowych półfinałach, które odbyły się wiosną i latem w Lublinie, Chełmie, Zamościu i Łukowie. Do konkursu zgłoszono blisko 1430 produktów! Panie konkurowały ze sobą w trzech kategoriach: na najlepszą szarlotkę z lubelskich jabłek, na najlepsze produkty i potrawy charakterystyczne dla regionu wykonane z wykorzystaniem lubelskich jabłek oraz na najpiękniejsze wyroby rękodzielnicze „Rękodzieło – Piękno tradycji we współczesnym świecie”.

Uczestniczki konkursu w oczekiwaniu na Galę w Centrum Spotkania Kultur fot. Damian Stępień

PRZY WSPÓLNYM STOLE

W finale konkursu 2 października uczestniczyło 128 kół gospodyń wiejskich. Uczestnicząca w gali Pierwsza Dama podkreślała znaczenie kół gospodyń wiejskich w życiu lokalnych społeczności, w tym ogromną rolę w kultywowaniu tradycji.

– To właśnie tutaj, w regionie lubelskim nie zaniknął zwyczaj zasiadania do wspólnego stołu, by w gronie rodziny i przyjaciół cieszyć się płodami tej ziemi. To tutaj śpiewa się piękne lu-

dowe piosenki, tańczy się ludowe tańce i robi piękne rękodzieło. A to wszystko za sprawą kobiet. Z radością patrzę, jak panie są dumne ze swoich osiągnięć. Widzę to w szerszym kontekście. Przez ostatnie pięć lat miałam szereg możliwości, żeby zapoznać się z działalnością kół gospodyń wiejskich. W ostatnim czasie są panie liderkami swoich społeczności, animatorkami życia kulturalnego w swoich małych ojczyznach. Panie najlepiej znają potrzeby swojego środowiska. Polska wieś wspaniale rozkwita, staje się coraz bardziej nowoczesna i to jest wielka pań zasługa – chwaliła Agata Kornhauser-Duda.

Jestem dumny, że Lubelszczyzna ma takie kobiety wyjątkowe i gospodarne. Z wielką wdzięcznością i radością – tak, jak Pani Prezydentowa Agata Kornhauser-Duda – patrzę na nasze Koła Gospodyń Wiejskich i doceniam wielką rolę jaką odgrywają w swoich małych społecznościach. Cieszę się, że nasze Panie stały się w wielu miejscach liderkami, wnoszą nowe pomysły, realizują ciekawe projekty, a jednocześnie są strażniczkami lokalnych tradycji, pielęgnując je, popularyzując i przekazując coraz młodszemu. To wielka wartość, którą trzeba chronić i wspierać.

W naszym województwie działa ponad 1100 Kół Gospodyń Wiejskich oraz wiejskich stowarzyszeń i organizacji. Z pewnością będą powstawać następne, bo polityka rządowa i samorządowa tworzą dobry klimat dla rozwoju takiej społecznej aktywności. Jako gospodarz województwa chciałbym zapewnić o kontynuacji konkursu „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa”. W tegorocznej edycji – mimo ograniczeń wynikających z trwającej pandemii – uczestniczyło prawie 380 kół i innych organizacji wiejskich, co jest dla nas bardzo budujące i zobowiązujące.

Jarosław Stawiarski
Marszałek Województwa Lubelskiego

To wy tworzycie ten konkurs – przekonywał finalistki gospodarz regionu – Marszałek Jarosław Stawiarski. – Jestem dumny, że na Lubelszczyźnie mieszkają tak wyjątkowe kobiety. To wy tworzyście kulturę pod każdą strzechą, w każdej najmniejszej miejscowości. Chce wam się chcieć. To wy po prostu animujecie to lokalne życie kulturalne.

Galę konkursu „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa” uświetniły występy artystyczne. Tradycyjny ludowy folklor na najwyższym poziomie zaprezentował Męski Zespół Śpiewaczy „Majdaniacy” z Majdanu Obleszcze w powiecie krańickim – laureat Nagrody Głównej tegorocznego 54. Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, a ludowym tańcem zachwyciły Zespół „Leszczyniacy” ze Świdnika oraz Zespół Tańca Ludowego UMCS w Lublinie. Wystąpiła też wielka gwiazda polskiej sceny muzycznej – Alicja Majewska z zespołem.

LEKKO PIKANTNA ZUPA JABŁKOWA

– Miałam okazję, wraz z panem Marszałkiem, skosztować wspólnych potraw, podziwiać piękne rękodzieło. Najbardziej smakowała mi szarlotka z bezą, świetny był smalec z jabłkami i zupa jabłkowa na ostro, którą jadłam pierwszy raz w życiu – wyliczała Agata Kornhauser-Duda, która wraz z Marszałkiem Stawiarskim wręczyła nagrody laureatom konkursu finałowego.

Wspomniana przez Pierwszą Damę zupa to „lekko pikantna zupa jabłkowa z czipsami z boczku”, przygotowana przez **Koło Gospodyń Wiejskich w Rossoszu** w powiecie białskim, która zwyciężyła w kategorii najlepsza potrawa z wykorzystaniem lubelskich jabłek.

Panie z KGW Kąkolewianki fot. Piotr Wójcik

Na drugim miejscu znalazły się „Polędwiczki w sosie jabłkowym” i „Buraczki z jabłkiem” z **Koła Gospodyń Wiejskich w Zagrodach** w powiecie puławskim, a na trzecim „Bigos z jabłkiem” od gospodyń z **Moniaków** w powiecie krańickim.

SZARLOTKA CIOCI KRYSI

Podczas finałowej gali wybrane zostały również najlepsze szarlotki. W tej kategorii zwyciężyła „Szarlotka cioci Krysi” **Koła Gospodyń Wiejskich „Pukarzewianki”** z powiatu tomaszowskiego. Słodki wypiek „cioci Krysi” okazał się lepszy od „Szarlotki babuni” **Stowarzyszenia Ludzi Aktywnych „Activum”** z powiatu zamojskiego, a trzecie miej-

sce zajęła „Szarlotka” z **Morynia Kolonii** w powiecie hrubieszowskim.

DUŻE KWIATY OGRODOWE

Panie z **Koła Gospodyń Wiejskich „Kukielczanki”** w gminie Terespol w powiecie biłgorajskim potrafią zachwycić wyrabianymi ręcznie przepięknymi kwiatami, przypominającymi te z przydomowego ogrodu, ale w wielokrotnie większej skali. Ich „Duże kwiaty ogrodowe” bezapelacyjnie wygrały kategorię rękodzieła. Drugie miejsce przyznano „Pająkowi wielkanocnemu” **KGW z Modliborzyc** w powiecie janowskim, a trzecie „Pisance-kraszance” z **Wierzbicy Osiedla** w powiecie chełmskim.

Laureatki finału konkursu Kobieta Gospodarna Wyjątkowa, fot. Piotr Wójcik

VI OGÓLNOPOLSKI SZCZYT GOSPODARCZY

• Anna Kosicka-Poniatowska •

„PAŃSTWO – GOSPODARKA – BEZPIECZEŃSTWO: Filary polskiej gospodarki przyszłości.” Pod takim hasłem odbył się w dniach 5-6 października 2020 roku odbył się w Lublinie VI Ogólnopolski Szczyt Gospodarczy OSG 2020. Na terenie Targów Lublin S.A. w spotkaniach i debatach uczestniczyli przedstawiciele najważniejszych instytucji państwowych, a także świata polityki, gospodarki, biznesu i nauki.

Szczyt oficjalnie otworzył prezes Europejskiego Centrum Biznesu, Krzysztof Karaś. Następnie odczytane zostały listy od Marszałek Sejmu Elżbiety Witek oraz Prezesa Rady Ministrów RP Mateusza Morawieckiego.

„Polsce potrzebna jest dynamiczna, konkurencyjna, dobrze zorganizowana, a przede wszystkim innowacyjna i bezpieczna gospodarka” – napisała do uczestników OSG Marszałek Sejmu. Przesłanie odczytał poseł Sylwester Tułajew. Autorka listu zwróciła także uwagę na kluczową rolę firm i przedsiębiorców oraz ich dialogu z przedstawicielami administracji państwowej w procesie budowania kraju silnego i stabilnego gospodarczo.

Premier Mateusz Morawiecki zaakcentował również szczególny moment, w którym obecnie znajduje się Polska, spowodowany przez pandemię COVID-19 i podkreślił, że walka z niespotykaną od czasów II wojny światowej recesją i powrót na ścieżkę szybkiego rozwoju to kluczowe wyzwanie, przed jakim stoją zarówno władze państwowe, jak i przedsiębiorcy.

W ramach oficjalnej inauguracji VI Ogólnopolskiego Szczytu Gospodarczego przed gośćmi wystąpił Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski: – *Bardzo się cieszę, że tak duże wydarzenie odbywa się w naszym regionie. Jesteśmy województwem o ogromnym potencjale. Liczne inwestycje infrastrukturalne stanowią impuls do rozwoju. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują budowa drogi ekspresowej S19, będącej częścią międzynarodowej trasy Via Carpatia, modernizacja linii kolejowej Lublin-Warszawa oraz budowa drogi ekspresowej S17. Tereny inwestycyjne wsparte szeroką ofertą ulg i zachęt przyciągają nowy kapitał i przedsiębiorców. Nie możemy również zapominać o naszej mocnej stronie, jaką jest rolnictwo i przetwórstwo spożywcze.*

Wysokiej jakości gleby w połączeniu z nowoczesnymi technologiami pozwalają na produkcję zdrowej i ekologicznej żywności. Szeroka gama produktów regionalnych sprawia, że Lubelskie smakuje wyjątkowo. Wszystkim uczestnikom OSG 2020 życzę powodzenia w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań dla rozwoju polskiej gospodarki.

SESJA PLENARNA: PAŃSTWO, GOSPODARKA, BEZPIECZEŃSTWO

Zakres tematyki debaty był bardzo szeroki, a dyskusja objęła m.in. następujące tematy:

- » Polska na tle UE i świata;
- » Zrównoważony rozwój kraju – kierunki i uwarunkowania;
- » Państwo jako kreator, Państwo jako gwarant rozwoju – na co warto postawić?
- » Nowa perspektywa budżetowa UE;
- » Strategia bezpieczeństwa Państwa z perspektywy najważniejszych sektorów gospodarki;
- » Nowoczesna gospodarka a rozwój społeczny;
- » Polska gospodarka wobec spowolnienia w Europie i na świecie – prognozy, scenariusze po epidemii;
- » Rozwój poprzez innowacje – czy Polska wykorzystuje swój potencjał?

W popołudniowym panelu wzięli udział: Artur Soboń – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych, Olga Semeniuk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju oraz przedstawiciele kadry zarządzającej największych spółek Skarbu Państwa, a także Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Michał Muława, który poruszył tematy rozwoju województwa lubelskiego, a szczególnie infrastruktury drogowej. Podkreślił znaczenie rozbudowy transkontynentalnej Via Carpatia, przebiegającej przez Polskę Wschodnią oraz trasy S17, łączącej Warszawę

Marszałek Jarosław Stawiarski w inauguracji VI Ogólnopolskiego Szczytu Gospodarczego, fot. materiały organizatora

„Wierzę, że szósta edycja Ogólnopolskiego Szczytu Gospodarczego będzie istotnym głosem w naszej narodowej dyskusji nad przyszłością polskiej gospodarki” – pisał do zgromadzonych w Lublinie gości Premier RP. List odczytany został przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych, pełnomocnika rządu ds. Transformacji Spółek Energetycznych i Górnictwa Węglowego – Artura Sobonia.

ralne stanowią impuls do rozwoju. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują budowa drogi ekspresowej S19, będącej częścią międzynarodowej trasy Via Carpatia, modernizacja linii kolejowej Lublin-Warszawa oraz budowa drogi ekspresowej S17. Tereny inwestycyjne wsparte szeroką ofertą ulg i zachęt przyciągają nowy kapitał i przedsiębiorców. Nie możemy również zapominać o naszej mocnej stronie, jaką jest rolnictwo i przetwórstwo spożywcze.

LAUREATAMI NAGRODY „BURSZTYN POLSKIEJ GOSPODARKI 2020” ZOSTALI:

Elżbieta Witek – Marszałek Sejmu RP;

Michał Szaniawski – Prezes Zarządu Polskiej Agencji Kosmicznej;

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
(nagrodę odebrała Gertruda Uścińska, Prezes ZUS);

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
(nagrodę odebrał Ireneusz Merchel, Prezes Zarządu PKP PLK S.A.).

Nagrodę „Bursztynowe Serce” otrzymała **Polska Grupa Zbrojeniowa**
(nagrodę odebrał Hubert Stępniewicz, Członek Zarządu Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A.).

z regionem, Lublinem i granicą państwa. Zwrócił również uwagę na potrzebę poprawy wewnętrznej dostępności transportowej naszego regionu, głównie w zakresie rewitalizacji i elektryfikacji połączeń kolejowych.

W kolejnych częściach tegorocznej edycji OSG 2020 omówione zostały także zagadnienia dotyczące:

- » Rozwoju, inwestycji, innowacji;
- » Energetyki;
- » Gospodarki 4.0;
- » Bezpieczeństwa Narodowego;
- » Infrastruktury i transportu;
- » Offshore i OZE jako priorytetowe kierunki rozwoju;
- » Funkcjonowania szpitali w trakcie i po pandemii (perspektywy na rok 2021);
- » Samorządu lokalnego.

Ponadto przeprowadzone zostały dyskusje ukierunkowane na zabezpieczenia polskiej gospodarki pod kątem COVID-19, ryzyka wynikającego z niepewności inwestycyjnej, sytuacji międzynarodowej, bezpieczeństwa gospodarczego, energetycznego i finansowego oraz potencjału infrastrukturalnego i innowacyjnego.

BURSZTYN POLSKIEJ GOSPODARKI 2020

Jak co roku podczas OSG odbyła się uroczysta gala wręczania statuetek "Bursztyn Polskiej Gospodarki 2020", nagrody przyznawanej osobom, instytucjom bądź firmom, za szczególne działanie w zakresie rozwoju i bezpieczeństwa polskiej gospodarki w kraju i zagranicą. Nagroda jest uhonorowaniem laureatów za determinację oraz konsekwencję w realizacji podjętych zobowiązań lub wyzwań stawianych przed nimi z tytułu pełnienia stanowiska lub przyjętej strategii firmy.

Wśród zaproszonych na Ogólnopolski Szczyt Gospodarczy OSG 2020 gości znaleźli się m.in.: Marek Zagórski – Minister Cyfryzacji, Piotr Dziadzio – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu, Edyta Demby-Siwiek – Prezes Urzędu Patentowego RP, Janusz Kowalski – Pełnomocnik Rządu ds. reformy nadzoru właścicielskiego nad spółkami skarbu państwa, Ministerstwo Aktywów Państwowych. Obecni byli też prezydenci miast, prezesi wraz z kadrą zarządzającą

liczących się na rynku polskich spółek, w tym lubelskiej Medisept Sp. z o.o.

Warto zaznaczyć, że Medisept, działający od ponad 25 lat na rynku, jest liczącym się producentem środków czystości i biobójczych, wytwarzanych w standardach jakości dezynfekcyjnych wyrobów medycznych. Od kilku lat, w lubelskiej strefie ekonomicznej funkcjonuje nowa fabryka firmy, wyposażona w najnowocześniejszą w branży linię produkcyjną oraz innowacyjne centrum badawcze.

VI Ogólnopolski Szczyt Gospodarczy OSG 2020 organizowało Europejskie Centrum Biznesu, pod honorowym patronatem Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego. Jednym z patronów był też Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, a Województwo Lubelskie było partnerem wydarzenia.

Szczegółowe informacje: osg2020.pl

DWORZEC NA MIARĘ

Główny budynek Dworca Metropolitalnego w Lublinie, wizualizacja Lublin.eu

Dzięki funduszom europejskim w Lublinie powstanie nowoczesny Dworzec Metropolitalny – przyszłe centrum komunikacyjne naszego regionu. Tereny przy ul. Dworcowej zmieniają się nie do poznania.

Nowoczesny Dworzec Metropolitalny powstanie pomiędzy ulicami Młyńską, Gazową i Dworcową. Wartość inwestycji szacowana jest na około **300 mln. zł**. Ponad połowa tej kwoty – **ok. 173,6 mln. zł** będzie pochodziła ze środków unijnych. To dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, tuż po podpisaniu umowy 24 września 2020 r., mówił: – *To historyczna chwila. Po wielu latach starań Lublin będzie miał dworzec na miarę XXI wieku. To jedna z największych i niezwykle ważnych dla regionu inwestycji strategicznych, współfinansowanych ze środków europejskich. Zbudujemy funkcjonalny węzeł komunikacji publicznej dla całego województwa, integrujący transport wewnętrzny Lublina oraz województwo z transportem regionalnym i dalekobieżnym. Jestem przekonany, że ta inwestycja będzie modelowym przykładem nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych dla innych miast w Polsce, ale także i w Europie.*

Prezydent Lublina Krzysztof Żuk dodał: – *W Lublinie powstanie nowoczesny obiekt, energooszczędny, wykorzystujący naturalne, odnawialne źródła energii. Dworzec Metropolitalny z pewnością będzie wizytówką miasta. To nasza priorytetowa inwestycja najbliższych lat, ważna zarówno dla mieszkańców Lublina, jak i całego*

regionu – w jednym miejscu połączy komunikację autobusową miejską i pozamiejską z kolejową. Mam nadzieję, że już w 2022 roku skorzystamy z zupełnie nowej przestrzeni, na którą Lublin czeka od dawna.

Dworzec będzie trzykondygnacyjnym budynkiem o powierzchni całkowitej ponad 18 tys. m², dostosowanym do bezkolizyjnego przemieszczania się pieszych oraz osób niepełnosprawnych. Projekt Dworca Metropolitalnego już zachwyca. W 2019 roku znalazł się wśród kilku nominowanych do konkursu finałowego World Building of The Year, w kategorii Infrastruktura, w ramach World Architecture Festival. W tym roku otrzymał nagrodę Real Estate Impactor 2020 przyznaną przez redakcję dziennika „Rzeczpospolita”. To potwierdza, że w Lublinie powstanie wyjątkowy obiekt. A co oprócz samej architektury tak go wyróżnia?

DWORZEC PRZYJAZNY ŚRODOWISKU

Projekt zakłada zastosowanie wielu rozwiązań przyjaznych środowisku. Do ogrzewania budynku zostaną wykorzystane gruntowe pompy ciepła, oszczędności tej energii uzyska się dzięki otoczeniu hali głównej dworca szklaną ścianą o niskim współczynniku przenikania ciepła. Dachy nad stanowiskami autobusowymi mają być pokryte panelami fotowoltaicznymi zapewniającymi samowystarczalność energetyczną budynku. Kolejnym rozwiązaniem jest zastosowanie antysmogowej kostki brukowej.

Zawarty w niej dwutlenek tytanu, pod wpływem światła, umożliwi przekształcenie toksycznych spalin w substancje nieszkodliwe dla zdrowia.

Pod budynkiem ma powstać parking podziemny o powierzchni ok. 7,5 tys. m²,

XXI WIEKU

który pomieści 174 samochody. Na jego dachu powstaną tereny zielone m.in. z roślinami oczyszczającymi powietrze. Dzięki specjalnemu systemowi woda odyskiwana z deszczówki będzie wykorzystywana do podlewania roślin, jak i do celów sanitarnych.

WYPIĘKNIEJE PLAC DWORCOWY

Plac Dworcowy po rewitalizacji zmieni się nie do poznania. Stanie się ozdobnym deptakiem połączonym z głównym wejściem dworca kolejowego. Przed dworcem PKP znajdą się zatoki postojowe. Architektonicznym przedłużeniem Placu Dworcowego będzie ul. 1 Maja. Pojawią się na niej nowe drzewa i krzewy, elementy małej architektury, miejsca postojowe i stojaki rowerowe.

Projekt przewiduje również rozbudowę ul. Krochmalnej. Po południowej stronie jezdni zaprojektowano dwie nowe drogi, wzdłuż których przewidziano ponad 120 miejsc postojowych dla busów i autobusów. W rejonie ul. Krochmalnej powstanie również budynek socjalno-techniczny dla obsługi dworca i kierowców. Modernizacji zostaną

poddane także ulice Młyńska, Pocztowa i Gazowa. Zaplanowano budowę nowego zjazdu z ul. Lubelskiego Lipca 1980 do ul. Dworcowej oraz wykonanie łącznika ul. Dworcowej i al. Piłsudskiego. Rondo Sportowców będzie tzw. rondem turbinowym, o nieprzecinających się pasach ruchu wewnętrznego i zewnętrznego.

INTELIGENTNE SYSTEMY TRANSPORTOWE

Jednym z ważnych punktów w projekcie jest budowa peronów z zadaszeniem, z których będą odjeżdżały autobusy, busy (43 perony) i pojazdy komunikacji miejskiej oraz budowa wewnętrznych dróg dojazdowych, stanowisk postojowych, placów, chodników czy zagospodarowanie zieleni. Łączna powierzchnia placów manewrowych wraz z peronami wyniesie ponad 19 tys. m². Ponadto planuje się instalację i wdrożenie inteligentnych systemów transportowych (ITS), w szczególności systemów wykorzystujących technologie informacyjne i komunikacyjne służące obsłudze pasażerów.

Fundusze RPO WL dla Lublina

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w Lublinie realizowanych jest aktualnie 15 projektów inwestycyjnych o łącznej wartości blisko **600 mln. zł**, z czego ponad **348 mln. zł** to dofinansowanie ze środków europejskich. Poza budową Dworca Metropolitalnego w ramach projektu Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, pieniądze unijne są przeznaczone na rewitalizację przyrodniczą Parku Ludowego, rewitalizację części Śródmieścia, a także budowę i modernizację przystanków oraz węzłów przesiadkowych.

Skalę całego przedsięwzięcia, którego zakończenie zaplanowano na 31 grudnia 2022 r. obrazują ciekawe dane. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej wyniesie ok. 6 km, linii autobusowych komunikacji prawie 2 km, linii trolejbusowych – ponad 4 km. Ponad 6 tysięcy rowerzystów w ciągu roku skorzysta z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „Bike & Ride”, blisko 32 tysiące pojazdów w roku zaparkuje w nowych miejscach postojowych. Szacuje się też, że ok. 4 miliony osób w ciągu roku skorzysta z przebudowanych i nowych linii komunikacji miejskiej. Inwestycja będzie realizowana przez spółkę Budimex.

Nowoczesny pawilon dla ZOL

Zakład Opiekuńczo-Leczniczy (ZOL) w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie ma nowoczesną siedzibę.

Gruntowny remont i adaptacja trzykondygnacyjnego szpitalnego pawilonu kosztowały ponad **24,6 mln zł**, z czego 85% zostało dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, a pozostała kwota pokryta z budżetu województwa i budżetu państwa.

– *Cieszę się, że przy wsparciu środków europejskich udało się wyremontować tę część szpitala. Dzięki temu poprawią się warunki pobytu pacjentów oraz zwiększy się komfort pracy personelu medycznego.* – mówił podczas uroczystego otwarcia 30 września Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Celem prac było dostosowanie do potrzeb pacjentów trzech kondygnacji nadziemnych z podpiwniczeniem, o łącznej powierzchni blisko 4 tys. mkw. Dzięki modernizacji zwiększy się liczba osób objętych usługami ZOL. Wyremontowany pawilon został wyposażony w 80 łóżek oraz urządzenia medyczne, co znacząco poprawi jakość świadczonych usług medycznych. Również osoby niepełnosprawne będą mogły swobodnie korzystać z Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego.

Pawilon ZOL w Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublinie, fot. Piotr Wójcik

SZEŚĆ SZPITALI, JEDEN CEL

Nowoczesny pawilon ZOL w Szpitalu Neuropsychiatrycznym jest efektem dużego projektu „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo-budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”. Projekt jest realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Działanie 13.1 Infrastruktura Ochrony Zdrowia, Oś Priorytetowa 13 Infrastruktura Społeczna.

Partnerami projektu są:

- » Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej – lider projektu,
- » Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie,
- » Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie,
- » Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie,
- » Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie,
- » Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu.

Łączna wartość projektu sięga blisko **220 mln zł**, w tym dofinansowanie unijne w ramach RPO WL ponad **176,6 mln zł**, wsparcie budżetu województwa – ponad **18,8 mln zł** oraz budżetu państwa – ponad **13,6 mln zł**.

Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Psychiatryczny jest zlokalizowany na pierwszym i drugim piętrze budynku. Na parterze umieszczono pomieszczenia terapeutyczno-rehabilitacyjne oraz oddział dzienny zaburzeń nerwicowych. W wyremontowanym obiekcie znalazła się także centralna sterylizatornia funkcjonująca na potrzeby całego szpitala.

Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. Mieczysława Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie jest największym szpitalem o tym profilu w województwie lubelskim. Utworzony w 1945 roku, zajmuje obszar zabytkowego zespołu dworsko-parkowego w lubelskiej dzielnicy Abramowice. Obecnie szpital dysponuje blisko tysiącem łóżek na oddziałach psychiatrycznych ogólnych oraz na oddziałach specjalistycznych: dla dzieci i młodzieży, psychogeriatrycznym, odwykowym, psychiatrii sądowej, nerwic, rehabilitacji neurologicznej i neurologicznym.

Szpital oferuje też świadczenia dla osób niewymagających hospitalizacji, prowadzi przychodnię specjalistyczną i przychodnię terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia. W szpitalu wykonywane są specjalistyczne badania m.in. endoskopowe, laboratoryjne, tomografia komputerowa i rezonans magnetyczny, a także badania i zabiegi chirurgiczne i rehabilitacyjne.

REWITALIZACJA W CHEŁMIE

RYNEK, PODZIEMIA I PARK WYPIĘKNIEJĄ

Centrum chełmskiej starówki – rynek wraz ze znajdującymi się pod nim piwnicami oraz wejściem do słynnych Chełmskich Podziemi Kredowych zostaną odnowione. Rewitalizacja obejmie też Park Miejski, który zyska na atrakcyjności i stanie się bardziej dostępny dla osób niepełnosprawnych.

Miasto Chełm otrzymało od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego dofinansowanie projektu „Rewitalizacja Placu Doktora Edwarda Łuczowskiego wraz z zabytkowymi piwnicami w Chełmie”. Wartość projektu wynosi **16 mln zł**, w tym 12 mln zł dofinansowania z funduszy unijnych w ramach Działania 13.3: Rewitalizacja obszarów miejskich w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

DUMA MIESZKAŃCÓW I ATRAKCJA DLA TURYSTÓW

Chełmski rynek – Plac Łuczowskiego zyska nową nawierzchnię, oświetlenie, a także nasadzenia drzew i krzewów. Zieleń zostanie posadzona w donicach, bo pod placem są zabytkowe piwnice, które też obejmie rewitalizacja. Chodzi przede wszystkim o podziemia nieistniejących już budynków – średniowiecznego ratusza oraz osiemnastowiecznej kamienicy starosty Węglińskiego. W planach jest remont piwnic i udostępnienie ich dla celów wystawienniczych i turystycznych.

Na rynku rozebrane zostaną ceglane murki, a zarys murów nieistniejących historycznych obiektów zostanie zaznaczony w brukowanej nawierzchni placu. Odnowę przejdzie też historyczna studnia, którą mogą oglądać zwiedzający

Plac Łuczowskiego – chełmski rynek, fot. Elżbieta Łyczak, archiwum UMWL

kredowe podziemia. Zrekonstruowana przed laty jej nadziemna część z drewnianą zadaszoną konstrukcją, wymaga gruntownego remontu z wymianą zmurowanego pokrycia z gontu.

Projekt przewiduje też zupełną zmianę wizerunku budynku kryjącego wyjście z Chełmskich Podziemi Kredowych, który dziś – za sprawą starej betonowej okładziny ścian, schodów i przestarzałych tablic informacyjnych i reklamowych nie przydaje miastu splendoru. Zmieni się architektura i wygląd elewacji, a wewnątrz pojawi się „Senior Cafe”, czyli kawiarnia i miejsce integracji chełmian i turystów.

Z zaplanowanych nowości warto wymienić interaktywną figurę białego niedźwiedzia, który widnieje w herbie Chełma i jest, za sprawą legend o duchu Bieluchu z podziemnego kredowego labiryntu – najbardziej rozpoznawalnym symbolem miasta. Nowością będzie też możliwość organizacji w zimie lodowiska – na wzór tego, które funkcjonuje od kilku lat na zamojskim Rynku Wielkim.

MIEJSCE RODZINNEJ REKREACJI

Duży zakres prac zostanie też wykonany w Parku Miejskim przy ul. Lubelskiej. Zielony teren stanie się przede wszystkim bardziej dostępny dla osób z niepełnosprawnością ruchową, na wózkach, także dla mam z małymi dziećmi. W tym celu zostaną przebudowane schody z wygodnymi podjazdami. Przebudowa obejmie też wszystkie alejki i ciągi pieszo-rowerowe, które zyskają nową nawierzchnię i oświetlenie.

Z pewnością największą radość małym chełmianom i ich opiekunom sprawi obszerny i nowoczesny plac zabaw, wyposażony w wiele atrakcyjnych i bezpiecznych urządzeń.

Przy placu wybudowany będzie wielofunkcyjny parkowy pawilon z toaletami i przewijakiem dla niemowląt, zwieńczony tarasem wypoczynkowym. W obiekcie będą też powierzchnie komercyjne na kawiarenkę, lodziarnię czy inne potrzebne w takim miejscu usługi.

Chełm, będący jednym z najstarszych miast regionu, szczycący się książęcą i królewską metryką, może i powinien być jedną z naszych największych turystycznych wizytówek. Mieszkańcy i lokalni przedsiębiorcy liczą, że miejski rynek będzie tak samo atrakcyjny jak te w Zamościu, Lublinie czy Kazimierzu Dolnym, gdzie w turystycznym sezonie nie brakuje kawiarnianych ogródków, organizowane są koncerty, wystawy i inne plenerowe wydarzenia. Bardzo cieszy mnie, że zabytkowe centrum przejdzie tak gruntowną rewitalizację i wypięknieje, stając się dumą mieszkańców i przyciągając więcej turystów.

Niemniej cieszy fakt objęcia rewitalizacją także Parku Miejskiego, który łączy historyczne centrum z rekreacyjnymi terenami na południe od miasta. To tędy prowadzi popularny bulwar spacerowo-rowerowy, z którego korzysta bardzo wielu chełmian. Tutaj rozpoczynają dłuższe spacer i rowerowe wędrówki zarówno mieszkańcy, jak i turyści, którzy przemierzając trasę nad Uherką mogą podziwiać panoramy miasta z niepowtarzalnym widokiem na Górkę Chełmską z zespołem katedralnym. I co szczególnie warto podkreślić – rodziny z małymi dziećmi doczekają się wyjątkowego placu zabaw, który z pewnością nigdy nie będzie pusty.

Zdzisław Szwed

Członek Zarządu Województwa Lubelskiego

DOFINANSOWANIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO LUBELSKIE STAWIA NA FACHOWCÓW

Edukacja zawodowa ma bardzo potrzebne wsparcie w postaci dofinansowania unijnego. Tylko we wrześniu i październiku Marszałek Województwa Lubelskiego podpisał umowy z kilkunastoma beneficjentami z regionu, które zaowocują projektami dającymi nowe możliwości nauczania, dostosowanego do wymagań rynku pracy.

Dofinansowanie projektów, polegających m.in. na podnoszeniu kompetencji uczniów, kadry nauczycielskiej czy popularyzowaniu współpracy szkół z pracodawcami jest możliwe dzięki środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, w ramach Działania 12.4 Kształcenie zawodowe. Na konkurs ogłoszony w 2019 roku wpłynęło 46 wniosków na łączną kwotę **140,5 mln zł**. W związku z dużym zainteresowaniem konkursem Zarząd Województwa Lubelskiego zwiększył kwotę przewidzianą na wsparcie szkół zawodowych – z początkowych **51 mln zł** do ponad **91 mln zł** (w tym rezerwa na procedurę odwoławczą). Dofinansowanie unijne w wysokości niemal **81,7 mln zł** uzyskało 31 projektów, których łączna wartość opiewa na kwotę nieco ponad **90,6 mln zł**.

INWESTYCJA W MŁODZIEŻ

22 września Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski uroczyście podpisał z siedmioma beneficjentami pierwsze umowy na realizację inwestycji w ramach Działania 12.4 Kształcenie zawodowe z RPO WL. Pierwsza z umów dotyczy projektu „Rozwój Kształcenia Zawodowego w ZST w Janowie Lubelskim”, który zakłada wzrost potencjału zawodowego 410 uczniów i 20 nauczycieli kształcenia zawodowego, z dostosowaniem do potrzeb regionalnego i krajowego rynku pracy. W trakcie realizacji projektu, o wartości około **4,7 mln zł** (w tym dofinansowanie 4,2 mln zł), przeprowadzone będą szkolenia i staże uczniowskie u pracodawców oraz szkolenia i kursy dla nauczycieli, doposażona zostanie też pracownia przedmiotów zawodowych.

W trosce o praktyczną stronę przygotowania młodych ludzi do wykonywania wyuczonego zawodu, w każdym projekcie wymaganą formą wsparcia jest organizacja staży uczniowskich u pracodawców. Wymiar stażu uczniowskiego wynosi do **160 godzin**, a stypendium stażowe jest płatne do wysokości minimalnego wynagrodzenia, czyli **2600 zł**.

„Potęgowanie Kompetencji – Edycja II” to nazwa projektu, który zrealizuje Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Leśnej Podlaskiej. Projekt, o wartości niemal **825 tys. zł** (dofinansowanie ponad 700 tys. zł), obejmuje podniesienie kompetencji zawodowych i lepsze przygotowanie do startu na rynku pracy 61 uczniów.

Zespół Szkół Ekonomicznych i Mundurowych im. Gen. Władysława Andersa w Chełmie podpisał umowę na realizację projektu „Ekonomia i praca – to się opłaca”. Celem projektu, o wartości ponad **2,8 mln zł** (w tym dofinansowanie 2,4 mln zł), jest podniesienie efektywności, jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego realizowanego w Technikum Ekonomicznym nr 3 w Chełmie. Wsparciem objętych zostanie aż 600 uczniów placówki oraz ich nauczyciele.

POWIATY W TROSCE O KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

„Wysokie kompetencje pewna przyszłość zawodowa uczniów szkół zawodowych powiatu biłgorajskiego” to projekt zakładający podniesienie jakości kształcenia zawodowego w pięciu szkołach powiatu biłgorajskiego: Branżowej Szkole I stopnia nr 2 w Biłgoraju, Branżowej Szkole I stopnia nr 3 w Biłgoraju, Technikum Mechaniczno-Elektrycznym w Biłgoraju, Technikum Budowlanym w Biłgoraju oraz Technikum w Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju. Wartość projektu przekracza **5 mln zł**, z czego ponad 4,7 mln zł stanowi dofinansowanie unijne ze środków EFS.

Projekt „Edukacja, kwalifikacje i kompetencje w ramach systemu kształcenia zawodowego w Powiecie Łukowskim” zakłada wzrost potencjału zawodowego blisko 1400 uczniów i 56 nauczycieli kształcenia zawodowego z czterech szkół: Zespołu Szkół nr 1 w Łukowie – Technikum, Branżowej Szkoły I stopnia, Zespole Szkół nr 2 w Łukowie – Technikum, Branżowej Szkoły I stopnia, Zespole Szkół nr 3 w Łukowie – Technikum oraz Zespole Szkół w Stoczku Łukowskim – Technikum, Branżowej Szkole I stopnia. Wartość inwestycji to ponad **10 mln zł**, a dofinansowanie ze środków EFS to

niemal 9,2 mln zł.

Powiat lubelski będzie realizował projekt „Nowe kwalifikacje”, którego celem jest wzrost jakości kształcenia w pięciu szkołach zawodowych: Zespole Szkół Zawodowych nr 1 w Bychawie, Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Niemcach, Zespole Szkół Rolniczych – Technikum Pszczelarskim w Pszczelnej Woli, Zespole Szkół Techniki Rolniczej im. W. Witosa w Piotrowicach oraz Zespole Szkół im. M. Kopernika w Bełżycach. Jego realizacja pozwoli zwiększyć szanse na zatrudnienie 780 uczniów tych szkół, jak również rozwinąć kompetencje ich nauczycieli. Wartość projektu to ponad **4,3 mln zł**, z czego dofinansowanie wynosi 3,9 mln zł.

Projekt „Rozwój szkolnictwa zawodowego w Powiecie Kraśnickim” obejmuje cztery szkoły: Zespół Szkół nr 3 w Kraśniku – Technikum nr 3, Szkołę Branżową I stopnia w Kraśniku, Zespół Szkół nr 2 w Kraśniku – Technikum nr 2 oraz Zespół Szkół nr 1 w Kraśniku – Technikum nr 1. Głównym celem projektu jest dostosowanie kształcenia zawodowego 536 uczniów z powiatu kraśnickiego do wymagań rynku pracy i podniesienie kwalifikacji 37 nauczycieli. Wartość projektu opiewa na ponad **7 mln zł**, z czego dofinansowanie unijne to ponad 6,3 mln zł.

WSPARCIE NA STARCIE

15 października Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski podpisał umowy z kolejnymi 10 beneficjentami, którzy w ramach konkursowych projektów zainwestują środki w rozwój i doskonalenie kształcenia zawodowego. Projekty zakładają przede wszystkim: organizację staży uczniowskich u pracodawców, podnoszenie kwalifikacji zawodowych uczniów i nauczycieli, poprawę jakości oferty edukacyjnej, doposażenie pracowni służących do nauki przedmiotów zawodowych.

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augusta Zamoyskiego w Jabłoni, dla którego organem prowadzącym jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizuje projekt „Wsparcie na starcie – nowe możliwości edukacji zawodowej”. Wartość projektu wynosi **1,4 mln zł** (w tym dofinansowanie 1,16 mln zł), a wsparciem objęte są Technikum oraz Branżowa Szkoła I Stopnia.

Firma Produkcyjno-Handlowa „Woźniak” Krzysztof Woźniak otrzymała ponad

1,3 mln zł (dofinansowanie 1,2 mln zł) na projekt „Kształcenie 4.0”, w ramach którego wsparciem objęte będą Szkoły Umiejętności - Szkoła Branżowa I i II Stopnia w Lubartowie.

Zakład Doskonalenia Zawodowego w Lublinie realizuje projekt „Od kształcenia do zatrudnienia”, o wartości niemal **1,8 mln zł** (w tym dofinansowanie ze środków EFS 1,6 mln zł), który obejmuje pięć szkół prowadzonych przez ZDZ.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Dorohusku, prowadzony przez Powiat Chełmski, skorzysta z środków o wartości **757 tys. zł** (w tym ponad 644 tys. zł to dofinansowania z EFS). W ramach projektu „Aktywni zawodowo w Dorohusku” wsparcie otrzyma Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Dorohusku.

Zespół Szkół nr 2 im. Bartosza Głowackiego w Krasnymstawie, prowadzony przez Powiat Krasnostawski realizuje projekt podnoszący kwalifikacje zawodowe uczniów i nauczycieli Technikum nr 2. Wartość - **1,6 mln zł** (w tym dofinansowanie 1,4 mln zł).

Z unijnego dofinansowania skorzystają też uczniowie i nauczyciele Zespołu Szkół nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Krasnymstawie, także prowadzonego przez Powiat Krasnostawski. Projekt „Zawodowcy z Kościuszki”, o wartości ponad **1,8 mln zł** (ponad 1,6 mln zł dofinansowania), dotyczy Technikum nr 1 oraz Branżowej Szkoły I stopnia nr 1.

Ponad **2 mln zł** (w tym niemal 1,8 mln dofinansowania) otrzyma Powiat Opolski na realizację projektu „Nowoczesne szkoły zawodowe w Powiecie Opolskim”, w ramach którego wsparciem objęte będą: Zespół Szkół Zawodowych w Opolu Lubelskim - Technikum oraz Technikum Ogrodnicze w Kluczkowicach, a także Zespół Szkół w Poniatojewie - Technikum.

FACHOWCY JUTRA

Wśród beneficjentów programu, z którymi Województwo Lubelskie podpisało 15 października umowy na realizację projektów znalazły się także: gminy miejskie Lublin i Biała Podlaska oraz powiaty Puławski i Tomaszowski.

Gmina Lublin realizuje projekt „Lubelska Wyższa Szkoła Specjalistów” o wartości ponad **3,5 mln zł** (w tym dofinansowanie 3,15 mln zł), a środki otrzymają: Technikum Mechaniczne w Lubelskim Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Technikum Energetyczno-Informatyczne w Zespole Szkół Energetycznych, Technikum Transportowo-Komunikacyjne w Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych.

„Fachowcy jutra” to kolejny projekt Gminy Lublin, o wartości ponad **5,2 mln zł** (dofinansowanie - 4,7 mln zł). Wsparciem objęte będą: Technikum Ekonomiczno-Handlowe w Zespole Szkół nr 1, Technikum Budowlano-Geodezyjne w Państwowych Szkołach Budownictwa i Geodezji, Technikum Ekonomiczne w Zespole Szkół Ekonomicznych, Techni-

alna - Medyczne Studium Zawodowe im. Marii Minczewskiej w Białej Podlaskiej, realizująca projekt „Aktywna Szkoła 2”.

„Ocalać od zapomnienia” to projekt o wartości ponad **542 tys. zł** (dofinansowanie - 485 tys. zł), w którym wsparciem objęte będzie Technikum nr 3 w Zespole Szkół nr 3 im. Marii Dąbrowskiej w Puławach, prowadzonym przez Powiat Puławski.

Powiat Puławski realizuje też drugi, znacznie większy projekt „Podniesienie jakości kształcenia zawodowego w Powiecie Puławskim”, o wartości ponad **3,4 mln zł** (z czego dofinansowanie opiewa na ponad 3 mln zł). W środkach skorzystają uczniowie i nauczyciele aż ośmiu szkół: Technikum nr 1 i Branżowej Szkoły I Stopnia nr 1 w Zespole Szkół nr 1 w Puławach, Technikum nr 2 i Branżowej Szkoły I Stopnia nr 2 w Zespole Szkół nr 2 w Puławach, Branżowej Szkoły I Stopnia nr 8 w Zespole Kształcenia Zawodowego w Puławach, Branżowej Szkoły I Stopnia Specjalnej nr 6 w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Puławach, Technikum nr 1 w Zespole Szkół w Nałęczowie oraz Technikum w Zespole Szkół w Kazimierzu Dolnym.

91 MLN NA ZAWODOWE SZKOLNICTWO

Uczniowie i nauczyciele szkół zawodowych z regionu otrzymają wsparcie blisko **91 mln zł** dla 31 realizowanych projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego - Działanie 12.4 Kształcenie zawodowe. Dofinansowanie unijne wynosi **81,7 mln zł**.

kum Energetyczno-Informatyczne w Zespole Szkół Energetycznych, Technikum Chemiczne w Zespole Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego, Technikum Przemysłu Spożywczego w Zespole Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego.

Ponad **3,6 mln zł** (w tym dofinansowanie 3,2 mln zł) otrzyma Szkoła Police-

Powiat Tomaszowski otrzymał na projekt „Wysoka jakość kształcenia zawodowego w powiecie tomaszowskim” ponad **4,6 mln zł** (dofinansowanie - 4,1 mln zł, a wsparciem objęte będą: Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych - Technikum i Szkoła Branżowa, Zespół Szkół Techniczno-Motoryzacyjnych - Technikum i Szkoła Branżowa.

Beneficjenci projektów z Marszałkiem Jarosławem Stawiarskim i przedstawicielami Samorządu WL po podpisaniu umów we wrześniu 2020 r., fot. Piotr Wójcik

PRZEBUDOWY DRÓG WOJEWÓDZKICH

TAM GDZIE POTRZEBY SĄ NAJWIĘKSZE

Wyremontowana droga wojewódzka nr 863 na południowym krańcu województwa, pomiędzy miejscowościami Tarnogród, Różaniec, Obsza. Potrzeba była ogromna, bo mieszkańcy czekali na remont od ponad 40 lat! Takich inwestycji w województwie jest dużo więcej, a nakłady na remonty i przebudowy sięgają setek milionów złotych.

Droga 863, łącząca m.in. Tarnogród z Cieszanowem, jest bardzo istotna zarówno dla ruchu lokalnego, jak i ponadregionalnego dla województw lubelskiego i podkarpackiego. W Tarnogrodzie krzyżuje się z ważną drogą wojewódzką 835 wiodącą z Lublina do Sanoka, a w Woli Obszańskiej z drogą 849 prowadzącą przez Roztocze do Zamościa.

Na początku września w Różańcu, odbyło się spotkanie na przebudowywanej drodze, w którym wzięli udział przedstawiciele samorządów – wojewódzkiego, powia-

towego i gminnego, a także Zarządu Dróg Wojewódzkich, mieszkańcy gmin Obsza i Tarnogród oraz dziennikarze. Uczestnicy mogli zobaczyć dotychczasowe efekty prac i przyrzeć się technologii przebudowy, o której opowiadali inwestorzy z ZDW i wykonawcy robót z firmy PBI.

Obecny na spotkaniu i konferencji prasowej Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Michał Mulawa mówił: – *Ta droga czekała na przebudowę ponad 40 lat, bo pomimo prób i wniosków radnych z terenu powiatu biłgorajskiego nigdy nie znaleziono środków finansowych na tę inwestycję. Zarząd Województwa Lubelskiego od 2018 roku przekazuje coraz większe środki finansowe na utrzymanie i remonty dróg. Warto podkreślić, że te drogi remontowane są w sposób zrównoważony, czyli wszędzie tam, gdzie są szczególnie potrzebne. Latem zakończył się już remont drogi 812 na odcinku Korolówka–Włodawa, trwają przebudowy drogi 838 Głębokie–Trawniki–Fajstowice wraz z remontem*

mostu na Wieprzu oraz drogi 833 Chodel–Kraśnik.

Wśród innych realizowanych obecnie inwestycji warto wymienić wieloetapowe prace na strategicznych drogach 801 Puławy–Dęblin–Warszawa oraz 835 Lublin–Biłgoraj–Sanok. – *Nakłady i zaawansowanie inwestycji są rekordowe. W ubiegłym roku na drogi wojewódzkie wydaliśmy ponad 390 mln zł, w tym roku będzie to podobna kwota – przyznaje Wicemarszałek Michał Mulawa.*

Obecna przebudowa drogi 863, na odcinku ponad 10 km, będzie kosztowała 5 mln zł. – *Ta droga była w fatalnym stanie, ale to się szybko zmienia, w ciągu najbliższych tygodni. Po wyremontowaniu prawie ośmiu kilometrów pomiędzy Tarnogrodem i Różańcem Pierwszym, kolejnym etapem będzie już znacznie krótszy odcinek drogi do Obszy – podkreślił wicemarszałek Mulawa.*

Na spotkaniu i konferencji prasowej w Różańcu był też obecny dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich Paweł Szumera, który mówił o technologii przebudowy drogi. – *Najpierw nawierzchnia została poddana frezowaniu, a potem, po wyrównaniu podbudowy, nałożone zostały dwie warstwy masy bitumicznej – wiążąca o grubości 4 cm i ścieralna też o grubości 4 cm. Pobocza są utwardzane destruktem pochodzącym z frezowania drogi – wyjaśniał dyrektor ZDW, zapewniając, że cały remont, włącznie z pozostałymi odcinkami o długości ok. 3 km do Woli Obszańskiej i Obszy, zostanie zakończony jeszcze tej jesieni.*

Za tę inwestycję dziękował władzom wojewódzkim wicestarosta biłgorajski Tomasz Rogala, podkreślając pierwszorzędne znaczenie przebudowywanej drogi dla codziennego bezpieczeństwa mieszkańców i innych użytkowników. Poza względami bezpieczeństwa ważny jest też aspekt rozwoju zarówno dla samego powiatu, jak i południowej części regionu.

Układanie nawierzchni bitumicznej, fot. Starostwo Powiatowe Biłgoraj

OBWODNICE Stężycy i Dębłina

Droga wojewódzka nr 801, tzw. „Nadwiślanka”, prowadząca z Puław do Warszawy, należąca do najbardziej uczęszczanych w regionie, przechodzi gruntowną przebudowę. Dopiero co zakończyła się budowa obwodnicy Stężycy, a niebawem zostanie rozstrzygnięty przetarg na budowę obwodnicy Dębłina.

Wjazd na nową obwodnicę Stężycy, fot. ZDW Lublin

Jak informuje Zarząd Dróg Wojewódzkich zakończono prace budowlane związane z zadaniem inwestycyjnym „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 801 Warszawa-Karczew-Wilga-Maciejowice-Dęblin-Puławy na odcinku od granicy województwa lubelskiego do skrzyżowania z drogą krajową S12 w m. Puławy. Etap I budowa obwodnicy m. Stężycy”. Roboty odebrano zgodnie z harmonogramem – w końcu października, a ZDW w najbliższym czasie dokona ostatecznego odbioru.

– Planu obwodnicy zarówno Stężycy, jak i Dębłina pojawiły się ponad pół wieku temu. Natężenie ruchu, w tym także ciężarowego w centrach obu miejscowości jest bardzo dotkliwe i stwarza duże zagrożenie bezpieczeństwa, które wzrosło jeszcze w ostatnich latach. Budowa drogi ekspresowej S17 pomiędzy Warszawą i Lubinem, i związane z nią utrudnienia powodują, że wielu kierowców wybiera alternatywną trasę, czyli starą „nadwiślankę” – przyznaje Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, który przed paroma miesiącami, jeszcze przed zakończeniem prac w Stężycy, spotkał się z władzami i mieszkańcami Dębłina, by zapowiedzieć szybką realizację obwodnicy także dla tego miasta.

STĘŻYCA NA DOBRY POCZĄTEK

Drogowcy mówią, że pierwsze plany obwodnicy dla tej miejscowości zostały sporządzone już w latach 60. XX w. Władze województwa, widząc ogromną potrzebę mieszkańców właśnie tu – od wjazdu do Stężycy z kierunku Warszawy – rozpoczęły przebudowę lubelskiego odcinka drogi wojewódzkiej nr 801. W sumie cały odcinek – od granicy województwa lubel-

skiego i mazowieckiego do skrzyżowania z drogą ekspresową S12 w Puławach – liczy 36,685 km, a wykonana obwodnica Stężycy 6,151 km.

Nowa droga wybudowana została w klasie technologicznej G, czyli drogi głównej (o nośności 115 kN/oś) jednojezdniowej dwupasmowej, z pasami ruchu o szerokości 3,5 m i pobocznymi 1,5 m utwardzonymi łamany kruszywem. W ramach inwestycji przebudowano skrzyżowania z dojazdami do miejscowości Brzeźce, Stężycy i Nadwiślanka. W Stężycy powstało nowe rondo, dostosowane do przejazdu wielkogabarytowych pojazdów wojskowych.

Generalnym wykonawcą obwodnicy jest firma Strabag. Koszt inwestycji wyniósł **55,6 mln zł**, w tym 44,9 mln zł dofinansowania unijnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

KOLEJ NA DĘBLIN

Zdecydowanie większy zakres prac ma inwestycja związana z obwodnicą Dębłina, o długości blisko 4,7 km (w tym 0,4 km w ciągu drogi krajowej 48), w ramach której trzeba przebudować osiem skrzyżowań, w tym trzy ronda oraz most na rzece Wieprz.

Nowa trasa poprowadzi na wschód od mocno obciążonych ruchem ulic Stężycy i Mickiewicza, omijając też większą część ul. 15 Pułku Piechoty Wilków, którą przez Dęblin wiedzie krajowa trasa 48. Obwodnica będzie miała parametry G – drogi głównej, a w ciągu DK 48 – GP, czyli drogi głównej przyspieszonej. Przy drodze, o nośności 115 kN/oś i dwóch pasach ruchu o szerokości 3,5 m, wykonane będą też chodniki (1,2 km), ciągi pieszo-rowerowe (2,6 km) oraz ścieżki rowerowe (1,45 km). Poza wspomnianymi wcześniej ośmioma skrzyżowaniami, zrobione zostaną też niezbędne zatoki przystankowe i drogi serwisowe.

Z informacji uzyskanych w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Lublinie wynika, że w najbliższych tygodniach powinny zostać rozstrzygnięte przetargi na nadzór inwestorski (otwarcie ofert planowane jest na 30 listopada) i na roboty budowlane (otwarcie ofert 9 grudnia). Wartość prac według kosztorysu inwestorskiego wynosi ponad **81 mln zł**, a koszt całej inwestycji, włącznie z budową mostu na rzece Wieprz, szacowany jest na ponad **146 mln zł**. Województwo pozyskało środki z Funduszu Dróg Samorządowych.

WIĘCEJ OBWODNIC W LUBELSKIM

W ramach przebudowy dróg wojewódzkich powstają lub są planowane obwodnice w wielu miejscowościach regionu. W pierwszym etapie inwestycji na DW Nr 833 Chodel-Kraśnik została oddana już obwodnica Chodla, z połączeniem z ważną drogą wojewódzką Nr 747 Konopnica-Iłża. W drugim etapie zostanie zrealizowana obwodnica Kraśnika, łącząca na przedmieściu Lasy drogę 833 z nową trasą S 19.

Wśród planowanych są m.in. obwodnice: Białej Podlaskiej, Międzyrzecza Podlaskiego, Nałęczowa, Hrubieszowa, Tarnobrodu. Władze województwa chcą pozyskać środki na ich realizację z unijnych funduszy w ramach Narodowego Planu Odbudowy, RPO WL 2021-2027 oraz budżetu państwa z Funduszu Dróg Samorządowych.

Pamiętamy o Wielkich Polakach

Warto być Polakiem

Zawsze warto, także teraz w kryzysowych sytuacjach, przywoływać z naszej historii wspaniałe wydarzenia i ludzi, którzy dzięki sile charakteru, niezłomności, bohaterstwu potrafili sprostać największym wyzwaniom. Tacy byli najwięksi Polacy naszych czasów – Ojciec Święty Jan Paweł II i Prymas Tysiąclecia Stefan Kardynał Wyszyński. Ich życie, działalność, a przede wszystkim przesłanie dla innych ludzi przypominane są w różnych projektach, realizowanych w ramach programu Samorządu Województwa Lubelskiego „Warto być Polakiem”.

WARTO BYĆ POLAKIEM

Centrum Spotkania Kultur podczas koncertu TESTIMONIUM VERITATIS, fot. House Media Company

Przypomnijmy, że program Samorządu Województwa Lubelskiego, z motywem zaczerpniętym z wypowiedzi śp. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego (*Warto być Polakiem; warto by naród polski i jego państwo – Rzeczpospolita – trwały w Europie*), został zainaugurowany 2 maja 2020 roku – w Dniu Flagi Rzeczypospolitej. W ramach programu Województwo Lubelskie wspiera różnorodne przedsięwzięcia: jubileuszowe uroczystości, rekonstrukcje, wystawy historyczne, konkursy, publikacje, filmy i inne, mające na celu budowanie podstaw patriotycznych poprzez kultywowanie pamięci w wymiarze lokalnym, a także przekazywanie młodemu pokoleniu dziedzictwa narodowego, które jest integralną częścią naszej wspólnej tożsamości.

Jak mówi Michał Mulawa, Wice-marszałek Województwa Lubelskiego: – *Zawsze warto, także teraz w kryzysowych sytuacjach, przywoływać z naszej historii wspaniałe wydarzenia i ludzi, którzy dzięki sile charakteru, niezłomności, bohaterstwu potrafili sprostać największym wyzwaniom. Przypominając ich dzisiaj, popularyzując pamięć o nich i wydarzeniach, w których uczestniczyli, dajemy znakomity przykład sobie i młodszemu pokoleniu, że warto być Polakiem!*

TESTIMONIUM VERITATIS

16 października w Dniu Papieskim – rocznicy wyboru Kardynała Karola Woj-

tyły na Papieża Jana Pawła II, Telewizja Polska wyemitowała m.in. na głównej antenie TVP 1 program „Testimonium Veritatis. 7 cnót według Papieża i Prymasa”. Widowisko telewizyjne, łączące elementy muzyczne, filmowe i teatralne, przypomina sylwetki dwóch wielkich Polaków i jest opowieścią o przyjaźni papieża Jana Pawła II i prymasa Stefana Wyszyńskiego.

Filmowe inscenizacje przybliżające widzom chrześcijańską filozofię i idee, jakie przyświecały głównym bohaterom, przeplatają współczesne muzyczne przeboje w wykonaniu gwiazd polskiej estrady, które w tej konwencji zyskują nowe znaczenie i stają się komentarzem do akcji. Obie postacie głównych bohaterów widowiska były przez wiele lat nierozzerwalnie związane z regionem lubelskim. Ks. Karol Wojtyła przez 24 lata

Artyści na dachu CSK w finale koncertu TESTIMONIUM VERITATIS, fot. House Media Company

był wykładowcą na KUL, a Stefan Wyszyński był w latach 1946-1948 biskupem lubelskim. Dlatego projekt został w całości zrealizowany w województwie lubelskim, tworząc doskonałą okazję, aby przez pryzmat filozofii papieża i prymasa, przybliżyć Polakom szczególne znaczenie tych postaci dla historii naszego regionu.

Scenografią do scen pokazanych w filmowych inscenizacjach były charakterystyczne lokalizacje regionu, m.in. Lublin z zabytkowym Starym Miastem, Archikatedrą i Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Zamość, Kazimierz Dolny, Bogdan-ka, Zakłady Azoty Puławy, roztoczańskie Szumy na Tanwi czy lubelska wieś.

Koncert z udziałem plejady gwiazd oraz orkiestry pod batutą Piotra Dziubka został zrealizowany w wyjątkowy i nowatorski sposób, przy użyciu najnowocześniejszych rozwiązań multimedialnych, i nagrany w miejscu niezwykłym – na dachu Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. Po raz pierwszy w Polsce zostało zrealizowane widowisko, wykorzystujące ponad 3 tys. mkw. wyświetlanych wizualizacji, co czyni tę produkcję wyjątkowo spektakularną, a jednocześnie pozwala w pełni wykorzystać i zaprezentować ogromny potencjał jakim dysponuje instytucja kultury Samorządu Województwa Lubelskiego, który został głównym partnerem tego wydarzenia.

Do udziału w koncercie zaproszone zostały gwiazdy polskiej estrady pochodzące z województwa lubelskiego – Krzysztof Cugowski, Beata Kozidrak,

Piotr Cugowski, a także inni popularni artyści: Sebastian Karpiel Bułeczka, Piotr Kupicha, Mezo, Ania Wyszkon, Igor Herbut, Ania Rusowicz, Ewa Jach i Bartas Szymoniak. Widowisko wyprodukował Piotr Bukowiecki, wyreżyserował Konrad Smuga.

Audycja po premierze 16 października w telewizyjnej Jedynce, była w następnych dniach emitowana na antenach Dwójki i Trójki. Będzie można ją jeszcze wielokrotnie obejrzeć na ogólnodostępnych i nieodpłatnych kanałach telewizyjnych: TVP 1, TVP Kultura, TVP Kultura 2, TVP HD, TVP Rozrywka, TVP Polonia, TVP 3, TVP Wilno.

Lubelska premiera filmu dokumentalnego o Kardynale Wyszyńskim, fot. Piotr Wójcik

KU BEATYFIKACJI

W przeddzień 42. rocznicy wyboru Polaka na Papieża, miało miejsce inne wydarzenie, związane z osobą Prymasa Tysiąclecia. 15 października w Lubelskim Centrum Konferencyjnym odbyła się uroczysta premiera filmu dokumentalnego autorstwa Grażyny i Bogdana Czermińskich pt. „Ku beatyfikacji kardynała Stefana Wyszyńskiego. Lubelskie doświadczenia”.

Kardynał Stefan Wyszyński przez lata był związany z województwem lubelskim. Przed wojną studiował na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W czasie okupacji ukrywał się przed aresztowaniem przez Gestapo m.in. w Kozłowie, Żułowie, Surhowie. 4 marca 1946 roku został mianowany biskupem lubelskim. Porządkował zniszczoną przez wojnę diecezję, wizytował parafie, wygłaszał liczne kazania, szczególnie w dzielnicach robotniczych Lublina, prowadził rekolekcje, organizował kursy katechetyczne. Wykładał też na Wydziale Prawa i Nauk Ekonomiczno-Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Film, zrealizowany w partnerstwie z Województwem Lubelskim – w ramach programu „Warto być Polakiem”, miał telewizyjną premierę 17 października na antenie TVP 3 Lublin. Później był emitowany w stacjach regionalnych oraz wspólnym kanale regionalnym TVP 3.

Jesteśmy dumni, że jako gospodarze regionu możemy – mając do dyspozycji własny program promocyjny – oficjalnie towarzyszyć i wspierać finansowo wiele bardzo różnych wydarzeń, mających wspólną ideę pielęgnowania polskości poprzez przypominanie tego co dobre i piękne w historii naszego kraju i regionu. Historia to oczywiście ludzie, wybitni Polacy, których w tym roku w szczególny sposób wspominamy. Rok 2020 decyzją Parlamentu RP jest Rokiem Jana Pawła II – w 100. rocznicę urodzin i 15. rocznicę śmierci. Pamiętamy, że kardynał Karol Wojtyła przez blisko ćwierć wieku był profesorem etyki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, który tuż po śmierci wielkiego Papieża – Polaka przyjął jego imię. Uniwersytecka dewiza służby „Bogu i Ojczyźnie”, ukuta jeszcze w roku 1918, gdy kraj odzyskiwał niezawisłość po 123 latach zaborów, bliska była innemu z wielkich Polaków – kardynałowi Stefanowi Wyszyńskiemu. Jego także wspominamy w tym roku, oczekując na oficjalne uroczystości beatyfikacyjne Prymasa Tysiąclecia..

Michał Mulawa
Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

BLISKIE SPOTKANIE Z MATKĄ KOŚCIOŁÓW

Skarbiec tradycji i zabytków przeszłości, jakim jest niewątpliwie Archikatedra Lubelska, pozwala na znacznie bliższe niż dotąd spotkanie i poznanie. Po wieloletniej konserwacji „Matka kościołów” naszej diecezji zaprasza do zwiedzania nowej multimedialnej wystawy, przenoszącej w bardzo odległe czasy, gdy katedra znajdowała się jeszcze w Krasnymstawie, a najważniejszą świątynią Lublina była Fara św. Michała Archanioła.

Archikatedra Lubelska – prezbiterium i ołtarz główny, fot. Jacek Scherer

Wielkie prace remontowe w Archikatedrze pw. świętych Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty rozpoczęły się ponad dwie dekady temu, przed przypadającymi w 2005 roku obchodami 200-lecia diecezji lubelskiej. Wtedy zabezpieczono przed osuwaniem mury świątyni, posadowionej na wysokiej skarpie, odrestaurowano też przepiękne iluzjonistyczne polichromie, wykonane w latach 1756-57 przez Józefa Meyera, nadwornego malarza króla Augusta III.

Ostatnie prace renowacyjne zostały przeprowadzone w latach 2017-2019 i objęły konserwację ołtarza głównego, organów i fresków na chórze muzycznym oraz zorganizowanie w pomieszczeniach chóru ekspozycji muzealnej, przywołującej historię katedry i innych świątyń z nią związanych. Wszystkie

prace były częścią dużego projektu Archidiecezji Lubelskiej „Pomniki historii duże i małe. Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny – ochrona i udostępnianie wybranych obiektów sakralnych Lublina i Kazimierza Dolnego”. Koszt renowacji sięgnął 16,1 mln zł, w tym 13,7 mln zł wyniosło dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.

OŁTARZ, ORGANY I POLICHROMIE

Wykonany w połowie XVII wieku, należy do najstarszych elementów wyposażenia kościoła jezuickiego, który po pożarze z 1752 roku uległ licznym

zmianom, także we wnętrzu, a później, już w XIX w. został zaadaptowany na świątynię biskupią nowoutworzonej diecezji lubelskiej. Ołtarz główny imponuje rozmiarami – z wysokością 25 m ustępuje tylko ołtarzowi z gotyckiej katedry w Pelplinie. Sosnowa konstrukcja została obłożona rzadkim drewnem z libańskiej gruszy w hebanowym kolorze, który doskonale uzupełniają złote figury świętych Wojciecha i Stanisława, Kazimierza i Zygmunta oraz obrazy z patronami świątyni – św. Janem Chrzcicielem i św. Janem Ewangelistą, a także płasko-rzeźba z XVII w. przedstawiająca Boże Narodzenie. Ta scena eksponowana jest w czasie świąt Narodzenia Pańskiego, natomiast w innych okresach roku liturgicznego centralne miejsce ołtarza zajmują obrazy: Chrztu Chrystusa w Jordanie albo Ukrzyżowania.

Znakomitym dopełnieniem ołtarza jest srebrne i złożone tabernakulum z XIX w., przypominające w miniaturze elewację rzymskiej Bazyliki św. Jana na Lateranie. Krzyż wieńczący ołtarz, pochodzący z dawnej katedry krasnostawskiej, ma już ponad 400 lat i liczy 2,5 m wysokości!

Rozmiarami i klasą wyróżniają się również katedralne organy, ufundowane przez biskupa Mariana Fulmana. Wykonane w latach 30. XX wieku w warszawskiej firmie Adolfa Antoniego Homana i Stanisława Jezierskiego, są największym w diecezji instrumentem o trakturze pneumatycznej. Konstrukcję zabytkowego mechanizmu napędu można zobaczyć dzięki specjalnym przeszkleniom, a budowę potężnych organów, liczących 50 głosów i 4000 piszczałek, objaśnia materiał wyświetlany na ekranie monitora.

Takich nowoczesnych usprawnień dla zwiedzających katedrę jest więcej, bo kioski multimedialne i audiobooki pozwalają na przykład na dokładne wejście w świat polichromii. A te wypełniają szczególnie sklepienia świątyni zarówno w nawie, kaplicach tworzących nawy boczne, prezbiterium, zakrystii akustycznej i skarbcu, ale też dekorują ściany i sklepienie chóru muzycznego. W centralnej części możemy podziwiać, dobrze podświetloną, scenę rozmowy Chrystusa z założycielem zakonu jezuitów – Ignacym Loyolą, a wszystko na tle doskonale przedstawionej przez Meyera iluzjonistycznej kolumnady.

JEZUICI I DWIE KATEDRY

Wystawa na chórze przybliża zarówno historię samej katedry lubelskiej, jak i wcześniejszego kościoła i kolegium jezuitów. Zakonny kościół, wybudowany na przełomie XVI-XVII wieku, na wzór rzymskiego II Gesu, był jedną z pierwszych barokowych świątyń na

ziemiach polskich. Wraz z nią jezuita wznieśli potężny zespół zabudowań klasztornych, które w znacznej części zostały rozebrane na początku XIX wieku, gdy kościół miał być przebudowany na katedrę nowej diecezji lubelskiej. Na wystawie możemy zobaczyć makietę całego zespołu klasztornego sprzed przebudowy.

Diecezję lubelską utworzono w 1805 roku, przenosząc do Lublina biskupią stolicę diecezji chełmskiej, założonej jeszcze w połowie XIV w. Co ciekawe, chełmscy biskupi już pod koniec XV wieku zamienili Chełm na Krasnystaw,

jezuitów oraz późniejszej katedry diecezji chełmskiej. Są to m.in. złożone figury świętych jezuitów, srebrny krzyż biskupa Krzysztofa Szembeka z pocz. XVIII w. oraz późnobarokowe naczynia liturgiczne z 1745 roku fundacji kapituły katedralnej.

W katedralnych zbiorach zachowały się również zabytki z lubelskiego kościoła farnego pw. św. Michała Archanioła. Gotycko-renesansowa świątynia, fundowana najprawdopodobniej już w XIII wieku, w okresie zaborów popadła w ruinę. W latach 20. XIX w. przeniesiono do nowej katedry parafię

Fragment ekspozycji na chórze muzycznym, fot. archiwum Parafii Archikatedralnej w Lublinie

który w epoce jagiellońskiej był najważniejszym ośrodkiem Ziemi Chełmskiej. Początkowo za katedrę służył im nieistniejący już dziś gotycki kościół, a w roku 1773 – po kasacie zakonu jezuitów – przejęli potężną barokową świątynię pw. św. Franciszka Ksawerego i św. Ignacego Loyoli.

Ostatnim z biskupów chełmskich i jednocześnie pierwszym z lubelskich był Wojciech Skarszewski. Nowa wystawa na chórze, ale też ekspozycja w skarbcu i zakrystii akustycznej prezentują sporo zabytków pochodzących z krasnostawskiego kościoła i kolegium

św. Michała i większość wyposażenia kościoła farnego, który w 1846 roku – ukazem rosyjskiego gubernatora – został rozebrany. Najcenniejszym zabytkiem z fary jest Krzyż Trybunalski, wiszący w ołtarzu Kaplicy Najświętszego Sakramentu. Krucyfik, wykorzystywany niegdyś podczas rozpraw w lubelskim Trybunale Koronnym, od pokoleń otaczany jest wielką czcią, o czym świadczą liczne wota, które możemy teraz oglądać na nowej wystawie.

Szczegółowe informacje na stronie: archikatedra.kuria.lublin.pl

Projekt Archidiecezji Lubelskiej „Pomniki historii duże i małe. Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny – ochrona i udostępnianie wybranych obiektów sakralnych Lublina i Kazimierza Dolnego”, został zrealizowany w latach 2017-2019. Koszt całkowity prac wyniósł 16,1 mln zł, w tym 13,7 mln zł stanowi dofinansowanie unijne przyznane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.

Obok Archikatedry Lubelskiej prace renowacyjne przeprowadzono także w położonym w sąsiedztwie kościele rektoralnym pw. św. Piotra Apostoła i w dwóch kościołach Kazimierza Dolnego – farnym pw. św. Jana Chrzyciela i św. Bartłomieja Apostoła oraz szpitalnym pw. św. Anny.

TURYSTYCZNE WIZYTÓWKI WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

• Adam Niedbał •

KODEN Nadbużańskie sanktuarium

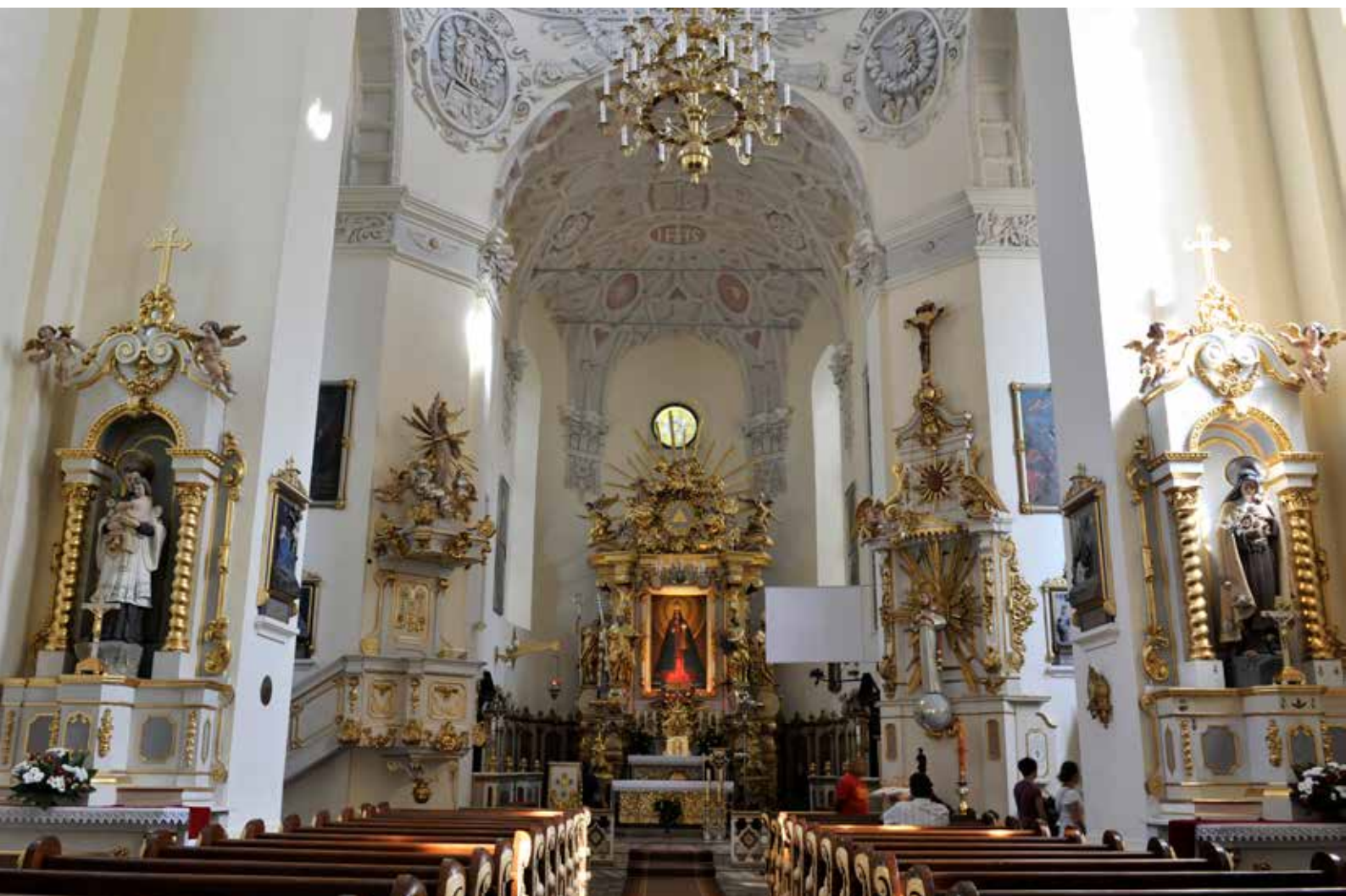
Nadbuzzańskie tereny coraz chętniej odwiedzają – i niejednokrotnie odkrywają z niemałym zaskoczeniem – polscy i zagraniczni turyści. Spływ kajakowy dzikim granicznym Bugiem, albo wyprawa rowerowym szlakiem Green Velo dostarczają wielu emocji, które można jeszcze połączyć z przeżyciami duchowymi odwiedzając słynne sanktuaria. Najbardziej znanym i najliczniej odwiedzanym jest nadbużański Kodeń.

To najstarsze na Podlasiu maryjne sanktuarium, fundowane przez magnacki ród Sapiehów, ma niesamowitą historię i wciąż wielką siłę przyciągania zarówno pielgrzymów, jak i turystów. Nieco dalej na północ od Kodnia, we wsi Kostomłoty znaleźć można jedyną w Polsce parafię

neounicką z przepiękną drewnianą cerkiewką, pełniącą dziś rolę sanktuarium Błogosławionych Unitów Podlaskich.

W gminie Kodeń jest jeszcze parafia prawosławna w Zabłociu, przed II wojną jedna z liczniejszych na nadbużańskich terenach. Nagromadzenie

w tej i sąsiednich gminach wysokiej klasy zabytków, w tym przede wszystkim świątyń różnych wyznań, stanowi wielką atrakcję, promowaną w ostatnich latach przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną jako turystyczny produkt „Wielokulturowy nurt Bugu”.

Wnętrze bazyliki św. Anny w Kodniu, fot. Piotr Maciuk, archiwum UMWL

Sanktuarium z klasztorem Misjonarzy Oblatów w Kodniu, fot. Stanisław Turski, archiwum UMWL

SANKTUARIUM MATKI BOSKIEJ KODEŃSKIEJ

Kult Matki Boskiej Kodeńskiej rozwija się tu od XVII w., a sam obraz został koronowany 15 sierpnia 1723 roku, jako trzeci na ziemiach polskich (po Jasnej Górze i Trokach – ob. na Litwie).

Słynne sanktuarium, w którym od 1927 roku gospodarzą misjonarze oblaci, zachwyca pielgrzymów i turystów położeniem w miejscu dawnego zespołu zamkowego Sapiehów, z zachowanym zabytkowym parkiem i relikami magnackiej rezydencji na wyspie pomiędzy Bugiem a jeziorem na rzece Kałamance.

Najcenniejszym obiektem jest wspaniała renesansowo-barokowa bazylika pw. św. Anny z I poł. XVII w., w której można podziwiać sztukaterie sklepień w stylu renesansu lubelskiego. Historia bazyliki, podobnie jak znajdującego się w głównym ołtarzu obrazu MB Kodeńskiej, zwanej też MB Gregoriańskiej lub Madonną de Gauadalupe, ma dość sensacyjny wymiar, spopularyzowany przez

Dawna kaplica zamkowa pw. Św. Ducha w Kodniu, fot. Robert Lesiuk, archiwum UMWL

znaną pisarkę Zofię Kossak-Szczucką w książce „Błogosławiona wino”. Fundator kościoła – Mikołaj Pius Sapieha miał wykraść obraz z papieskiej kaplicy w Watykanie, dokąd udał się z pielgrzymką, aby wyprosić łaskę zdrowia. Papież Urban VIII obłożył zuchwałego magnata klątwą, którą jednak zdjął, gdy ten, słynący z pobożności, dowiódł – nawet na sejmowym forum – swej wielkiej religijności i przywiązania do Kościoła katolickiego.

Do kodeńskiej bazyliki przylegają zabudowania klasztorne, w których misjonarze oblaci prowadzą m.in. dom pielgrzyma z noclegami i jadłodajnią, a także muzeum misyjno-ornitologiczne. Znani są też ze smacznej kuchni oraz produktów regionalnej zdrowej żywności. W klasztornej sklepie, obok pamiątek z sanktuarium, można kupić kodeńskie chleby, kwas chlebowy, miody oraz nalewki – Witaminy Eremity z czarnego bzu i Nektar św. Eugeniusza z mniszka lekarskiego.

Klasztor Ogród Zielny Matki Bożej, nawiązujący do historycznego ogrodu włoskiego znajdującego się niegdyś w rezydencji Sapiehów, to jedna z atrakcji spacerowych terenów w miejscu dawnego zamku, gdzie na odnowionych ziemnych wałach posadowiono też 14 stacji drogi krzyżowej. Warownię na wyspie wznosił w początku XVI wieku Jan Symon Sapieha, kanclerz i hetman Wielkiego Księstwa Litewskiego, który wystarał się, w 1511 roku, u króla Zygmunta I Starego o prawo dla miasta Kodnia. Zamek przez 300 lat stanowił rodzinne gniazdo Sapiehów, a później, przechodząc różne koleje losu i mając różnych właścicieli, popadał w coraz większą ruinę, by zostać rozebrany w latach 30. XX wieku. Wtedy to na fundamentach arsenału wybudowano okazałą eklektyczną kaplicę odpustową, a dopiero w latach 70. ostatecznie uporządkowano ruiny i na zamkowych piwnicach posadowiono betonowy taras, służący za podest dla ołtarza polowego. W zagospodarowanych piwnicach utworzono kodeńskie Martyrologium oraz Pijalnię wód „U Sapiehy”, w której można też zaopatrzyć się w zioła (blisko 30 gatunków), z klasztornej ogrodu maryjnego.

Najpiękniejszą pamiątką po zamku Sapiehów jest murowana, gotycko-renesansowa kaplica pw. Świętego Ducha z I poł. XVI w. W skromnym wnętrzu zachowała się m.in. tablica poświęcona fundatorowi zamku i miasta.

SANKTUARIUM BŁOGOSŁAWIONYCH UNITÓW PODLASKICH

Kostomłoty, duża nadbużańska wieś na północy od Kodnia, znana jest z jedynej czynnej parafii neounickiej obrządku bizantyjsko-słowiańskiego. Obrządek ten, rozwijany w wolnej Polsce po 1918 roku, był próbą odrodzenia kościoła unickiego, zlikwidowanego przez Rosjan na terenie Królestwa Polskiego w 1875 r. Niestety, z kilkudziesięciu parafii neounickich, powstałych w latach międzywojennych XX w., do dziś przetrwała tylko jedna – w nadbużańskich Kostomłotach.

Parafia, pełniąc współcześnie rolę sanktuarium Błogosławionych Unitów Podlaskich (wierność unii przypłacili życiem podczas religijnych prześladowań w 1874 r.), użytkuje piękną drewnianą cerkiew z 1631 r., kryjącą bogato zdobiony eklektyczny ikonostas z XIX stulecia, ale ze znacznie starszymi ikonami z XVII-XVIII w. Najcenniejszymi są wizerunki: św. Nikity

Wnętrze cerkwi w Kostomłotach, fot. Stanisław Turski, archiwum UMWL

Cerkiew neonicka św. Nikity w Kostomłotach, fot. Robert Lesiuk, archiwum UMWL

(Nicetasa) Męczennika, Matki Bożej Ilirskiej (Bogurodzicy karmiącej mlekiem), Chrystusa Pantokratora (władcy Wszechświata) oraz Deesis (Chrystusa tronuącego z Matką Bożą i św. Janem Chrzcicielem). W polichromowanym wnętrzu zwracają uwagę też liczne ręcznie haftowane obrusy, ręczniki oraz tkane kilimy.

Obok świątyni, odnowionej i rozbudowanej w 1852 r., znajduje się zabytkowa drewniana plebania z poł. XIX w. oraz współczesna, ale niemniej malownicza drewniana kapliczka, bogato zdobiona i zwieńczona pięcioma kopułkami.

CERKWIE W PODLASKIM PRZEŁOMIE BUGU

Będąc w gminie Kodeń, warto zajrzeć jeszcze do Zabłocia, wsi na południe od Kodnia, w której znajdziemy bardzo ciekawą pod względem architektonicznym parafialną cerkiew prawosławną pw. św. Mikołaja z pocz. XX w. W Kodniu parafia prawosławną pw. św. Michała Archanioła ma nową świątynię, wzniesioną w pocz. XXI w. Polichromie wewnątrz i na zewnątrz wykonali m.in. ukraińscy twórcy z Łucka i Równego. Kolejna parafia prawosławną św. Jana Teologa znajduje się w Kopytowie. Użytkuje współczesną cerkiew z lat 90. XX w., w której jednak znajduje się znacznie starsze wyposażenie, w tym ikonostas z dawnej cerkwi z XIX w. W Kostomłotach reaktywowano parafię prawosławną św. Serafina z Sarowa i są plany utworzenia męskiego monasteru. Świątynią parafialną jest drewniana cerkiew przeniesiona w pocz. XXI w. z Dobrowody na Podlasiu. Co więcej, miejscowy cmentarz parafialny jest nadal użytkowany przez prawosławnych i unitów.

Wspomniane obiekty kultu religijnego są żywym świadectwem wielowyzna-

niowości i wielokulturowości ziem nad Bugiem. Wędrując nadbużańską doliną można napotkać znacznie więcej takich miejsc, jak choćby stare przydrożne krzyże w Szostakach, czy drewniana kapliczka z XIX w. we wsi Zaleszce.

Nadbużańskie tereny, objęte ochroną w ramach Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu, są idealnym miejscem dla turystyki pieszej, rowerowej, kajakowej. Prowadzą tędy regionalne szlaki nadbużańskie – pieszy i rowerowy oraz międzyregionalny Szlak Rowerowy Polski Wschodniej Green Velo. Kajakarze mają zaś do dyspozycji coraz popularniejszy szlak na Bugu – od Włodawy przez Sławatycze, Jabłeczna, Kodeń, Neple, Pratulin, Janów Podlaski do Gnojna, z najważniejszym dopływem – Krzną. W obszarze gminy Kodeń jest to odcinek Szostaki-Kodeń-Kostomłoty o długości ok. 25 km. Szczególnym miejscem, ulubionym przez kajakarzy jest ujście lokalnej rzeki Kałamanki w północnej części Kodnia, gdzie zachował się jeszcze dawny zespół pałacowo-parkowy Placencja, będący w przeszłości własnością biskupów żmudzkich, a w końcu XVIII w. Elżbiety z Branickich Sapieżyń (w 1800 r. wraz z jej śmiercią oraz śmiercią w 1798 syna Kazimierza Nestora zakończyła się trzystuletnia historia rodu Sapiehów w Kodniu).

WIELOKULTUROWY NURT BUGU

Kraina styku kultur i granic, gdzie przenikają się tradycje prawosławia, katolicyzmu i judaizmu, ale można spotkać też miejsca związane z wyznawcami protestantyzmu, a nawet islamu. Bogactwo przyrody w dolinie granicznej rzeki o dzikim nieuregulowanym korycie, uzupełniają liczne zabytki kulturowe i religijne sanktuaria różnych wyznań o niepowtarzalnej historii i architekturze. Odrestaurowane nadbużańskie dwory i pałace przenoszą w przeszłość, oferując wypoczynek z dala od pośpiechu cywilizacji.

Najciekawsze miejsca na wielokulturowym nadbużańskim szlaku, obok opisanych w tekście Kodnia i Kostomłotów, to: Włodawa z zachowanymi świątyniami trzech wyznań, zespół parafialny dawnej cerkwi unickiej w Hannie, prawosławny monaster św. Onufrego

w Jabłecznej, tatarski mizar w Zastawku, sanktuarium Męczenników Podlaskich w Pratulinie, pokatedralny kościół w Janowie Podlaskim. Wśród innych atrakcji „Wielokulturowego Nurtu Bugu” warto wymienić: Festiwal Trzech Kultur we Włodawie, pokaz i aukcję koni Pride of Poland w Janowie Podlaskim, czy Land Art Festival w Podlaskim Przełomie Bugu.

Wyjątkowość tego nadbużańskiego obszaru potwierdza fakt, że „Wielokulturowy Nurt Bugu” w 2017 roku – staraniem Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej – został wyróżniony przez Komisję Europejską tytułem EDEN Polska – Najlepsze Destynacje Turystyczne.

www.lubelskietravel.pl

LUBELSCY KUCHARZE POLECAJĄ

Ryby, gryka i grzyby

Kuchnia lubelska słynie ze znakomitych, choć często bardzo prostych potraw, opartych na lokalnych produktach. Ich zaletą jest naturalność surowców pochodzących z miejscowych upraw, długa i sprawdzona od pokoleń tradycja, a przy tym zdrowe dodatki, pozyskiwane także z przydomowych ogrodów, sadów, warzywników.

Lubelscy kucharze, znający niejednokrotnie od dzieciństwa smaki regionu, starają się wykorzystywać w swej pracy kulinarne tradycje i lokalne produkty. Wzbogacają jednak smak dań o dodatkowe składniki i przyprawy, którymi są najczęściej warzywa i zioła uprawiane w naszym regionie.

Pstrąg z Pustelni na plackach gryczanych z sosem z borowików

Sezon na grzyby trwa w najlepsze. Koszyki wypełnione po same brzegi brązowymi kapeluszami - to doskonała inspiracja do tworzenia dań z borowikami, podgrzybkami, maślakami, kurkami czy rydzami...

W regionalnej kuchni nie brak potraw z grzybów lub z grzybami jako smaczными dodatkami. Proponujemy coś szczególnie - pstrąga (ze znanego gospodarstwa Pustelnia na Lubelskim Powiślu) z farszem z borowikami i plackami z kaszy gryczanej, a wszystko w sosie, oczywiście borowikowym.

SKŁADNIKI

Ryba faszerowana:

- 250 g pstrąga z Pustelni
- 150 g kapusty kiszanej
- 20 g cebuli
- 50 g borowików
- 125 ml wywaru warzywnego
- 20 g masła
- szczypta świeżego kopru

Placki:

- 50 g kaszy gryczanej
- 1 jajko
- 50 g ziemniaków
- 0,5 łyżeczki natki pietruszki
- 10 g mąki gryczanej
- 10 g cebuli
- 60 ml oleju

Sos borowikowy:

- 150 g borowików
- 50 g masła
- 1 ząbek czosnku
- 80 ml śmietanki 30%
- odrobina tymianku

SPOSÓB WYKONANIA

Z pstrąga usunąć kręgosłup, oddzielić od skóry. Mięso doprawić solą, białym pieprzem, koperkiem.

Na maśle poddusić cebulę z borowikami, dodać pokrojoną kapustę i wywar z warzyw. Dusić 30 min.

Farsz doprawić i wystudzić. Ułożyć na filecie i zwinąć w skórę. Piec w temp. 170°C ok. 20 min. Kaszę ugotować i wystudzić. Ziemniaki obrać i zetrzeć na tarce. Wszystkie składniki placka połączyć i smażyć.

Na wyłożonych na talerz plackach ułożyć roladkę z pstrąga i połączyć sosem borowikowym, przygotowanym z podanych wyżej składników.

Pstrąga z Pustelni na plackach gryczanych z sosem z borowików poleca Marzena Kafara

MUZEUM NARODOWE W LUBLINIE

Muzeum Narodowe w Lublinie i Muzeum Lubelskie to od października jedna instytucja. Intencją połączenia obu placówek było stworzenie w Lublinie jednego, prężnie działającego Muzeum Narodowego.

Umowa podpisana w siedzibie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przez Wicepremiera Ministra Kultury prof. Piotra Glińskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego to etap działań zmierzających ku temu, by Muzeum Narodowe w Lublinie stało się państwową instytucją kultury, dla której jedynym organizatorem będzie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Możliwe, że stanie się tak już od 1 stycznia 2021 roku.

Dyrektorem nowej instytucji będzie Katarzyna Mieczkowska – dotychczas pełniąca obowiązki dyrektora Muzeum Lubelskiego w Lublinie.

Muzeum Narodowe w Lublinie zostało utworzone zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego już w maju 2020 r. Jego misją jest m. in. ochrona wartości historycznych i artystycznych kultury polskiej i światowej, w tym w szczególności dziedzictwa Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej. Przypomnijmy, że Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zakupiło dla nowej placówki – od Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – historyczny obiekt Pałacu Lubomirskich przy Placu Litewskim w Lublinie.

Dotychczasowe Muzeum Lubelskie a obecnie Muzeum Narodowe w Lublinie, którego główna siedziba mieści się w lubelskim Zamku, to szereg oddziałów i filii na terenie miasta i w regionie. Należą do nich lubelskie muzea Historii Miasta Lublina,

Józefa Czechowicza, Dworek Wincentego Pola, Martyrologii „Pod Zegarem”, należące muzea Bolesława Prusa i Stefana Żeromskiego oraz Muzeum Regionalne w Kraśniku, które w ostatnim czasie powiększyło się o nowy pawilon wystawowy.

Główna siedziba muzeum w lubelskim Zamku przeszła w minionych latach gruntowny remont i zmiany w obrębie wystaw. Uroczyste otwarcie po długiej przebudowie i udostępnienie pięciu stałych ekspozycji planowane jest na 18 grudnia 2020 roku.

Trwają natomiast prace nad przygotowaniem kolejnej inwestycji, jaką będzie remont zabytkowego Pałacu Lubomirskich i adaptacja dla potrzeb nowego Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej, które będzie oddziałem Muzeum Narodowego w Lublinie. Pracownicy muzeum prowadzą też akcję zbierania pamiątek materialnych i niematerialnych (w tym wspomnień), dokumentujących polskie ślady na dawnych kresach wschodnich.

Muzeum Lubelskie zostało uhonorowane prestiżowym tytułem Ambasadora Województwa Lubelskiego za 2001 rok.

To wielka chwila dla naszej lubelskiej kultury, gdy największe muzeum regionu staje się Muzeum Narodowym. Ministerialny mecenat sprawia, że wchodzimy do „Panteonu najważniejszych muzeów w Polsce”, otwierając nowe możliwości dla placówki, która w najbliższych latach będzie tworzyć bardzo ważny oddział – Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej.

Jako gospodarze województwa staraliśmy się o rozwój muzeum i jego unowocześnienie, czego oczekują współcześni odbiorcy. W ostatnich latach zarówno sam zamek, jak i jeden z większych oddziałów – Muzeum Regionalne w Kraśniku przeszły wielki remont, rozbudowę i adaptację do zmieniających się wymagań. Teraz, już w ramach państwowego mecenatu, prowadzony będzie remont śródmiejskiego Pałacu Lubomirskich na potrzeby nowego, tworzonego Muzeum Ziemi Wschodnich.

Zyskamy instytucję bardzo ważną z punktu widzenia naszej narodowej historii i tożsamości. Cieszę się, że powstaje ona w Lublinie – mieście Unii Lubelskiej, w którym wciąż aktualne jest hasło przyświecające Unii: „Wolni z Wolnymi, Równi z Równymi”. To miasto i cały Region Lubelski nie tylko sąsiadują przez granicę z dawnymi kresami, ale znane są z wielu bardzo dobrych kontaktów i wspólnych projektów realizowanych z partnerami z Ukrainy i Białorusi.

Zbigniew Wojciechowski
Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

Mieczysław Jurecki – gitarzysta, kompozytor, aranżer, producent. Urodził się w 3 października 1956 r. we Wrocławiu. Tam początkowo grał jako muzyk sesyjny m.in. w Orkiestrze Polskiego Radia i Telewizji oraz w zespole Włodzimierza Plaskoty, z którym zarejestrował nagrania dla popularnego Kabaretu Elita. Współtworzył też pierwsze grupy rockowe. W 1981 roku został członkiem Budki Suflera, w której z przerwami występował do 2003 roku oraz ostatnio od ubiegłego roku. Współpracował z wieloma wykonawcami. Zagrał na ponad 200 płytach. Tworzył też solowe projekty muzyczne m.in. grupę Mechanik, album „12 sprawiedliwych” czy projekt Półbuty (razem z Markiem Radulim i Tomaszem Zeliszewskim), czy najnowsza płyta „Zanim czas odejdzie”. W Lublinie znany jest również jako pomysłodawca konkursu „Solo życia” dla młodych instrumentalistów. Impreza odbywała się w latach 2005-2017.

Solowa płyta Mietka Jureckiego i „Głosy miasta” – album z udziałem lubelskich wokalistów potwierdzają, że w stolicy naszego regionu nie brakuje ciekawych projektów muzycznych.

Na muzycznych półkach

• Tomasz Chachaj •

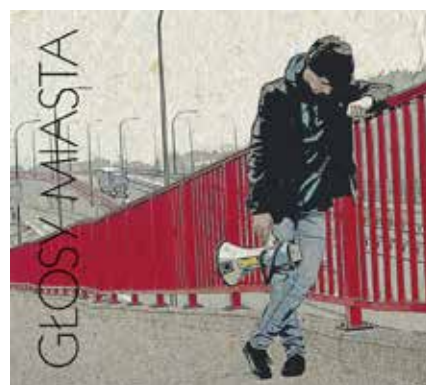
Mietek Jurecki w ubiegłym roku obchodził jubileusz 45-lecia pracy artystycznej. Z tej okazji ukazał się trzy płytowy album CD „Boża Krówka”, podsumowujący jego dotychczasową działalność artystyczną. Sam muzyk twierdzi, że gdyby zgromadził wszystkie wydawnictwa, do których powstania się przyczynił, to łącznie z tzw. singlami byłoby ich ponad 300.

– Występuję na nich w charakterze kompozytora, aranżera, wykonawcy partii instrumentalnych nagranych na różnych

instrumentach, wykonawcy głównych partii wokalnych lub chórków, inżyniera dźwięku, producenta, a w wielu wypadkach pełnię kilka z tych funkcji jednocześnie – mówi Mietek Jurecki.

Prawdopodobnie najbardziej znaną jego kompozycją jest piosenka do słów Bohdana Olewicza, wykorzystana w serialu „M jak Miłość”. Śpiewana przez Wojciecha Gąssowskiego, wybrzmiewała ze szklanego ekranu w naszych domach niezliczoną ilość razy.

W rok po jubileuszu Mietek Jurecki opublikował płytę z premierowymi nagraniami – „Zanim czas odjedzie”. Znalazło się na nim dwanaście utworów opatrzonego tekstami Staszka Głowacza. Album wypełniają melodyjne, pop rockowe piosenki, miejscami tylko nawiązujące do dawnego brzmienia Budki Suflera. Wszystko – muzyka, teksty, głos ładnie współgrają i brzmią. Warto dodać, że nad produkcją płyty czuwał m.in. Voytek Kochanek, znany ze współpracy z gwiazdami tego formatu co np. Ozzy Osbourne, Whitesnake czy Patti LaBelle. Słowem płyta godna polecenia, nie tylko na długie jesienne wieczory.

Wydawnictwo „Głosy miasta” to płyta z kompozycjami Pawła Błędowskiego w opracowaniu Piotra Bogutyna, gitarzysty mającego „na koncie” współpracę m.in. z Renatą Przemyk czy Anią Karwan. Piosenki śpiewają lubelscy wokaliści – Monika Kowalczyk, Anna Michałowska, Natalia Wilk, Łukasz Jemioła, Mateusz Obroślak i sam autor. Gościnnie na fortepianie zagrał dyrygent i kompozytor Tomasz Momot.

Paweł Błędowski z wykształcenia historyk, z zawodu także dziennikarz radiowy już kilkanaście lat temu, tworząc grupę Londyn, dał się poznać jako utalentowany wokalista, muzyk, autor i kompozytor. Błędowski nie ukrywa swojej fascynacji muzyką The Beatles, co zapewne nie pozostaje bez wpływu na jego własną twórczość. Do udziału w projekcie „Głosy miasta” zaprosił kilkoro lubelskich wokalistów. Słuchając piosenek w tak różnorodnym wykonaniu utwierdzamy się w przekonaniu, że talentów w naszym regionie nie brakuje.

Paweł Błędowski – muzyk, autor piosenek, historyk i dziennikarz radiowy. Od 1998 roku występuje wykonując swój autorski materiał. W 2000 roku reprezentował Lublin na XXXVI Festiwalu Piosenki Studenckiej w Krakowie. Zdobył wyróżnienia na festiwalach piosenki autorskiej, min. w Myśliborzu i Warszawie. W 2001 roku założył rockowy zespół Londyn. Podczas 12 lat swej działalności formacja osiągnęła wiele sukcesów związanych z działalnością koncertową (m.in. potrójna nagroda na festiwalu Eko Union Of Rock w Węgorzewie - dla autora tekstów, gitarzysty i gitarzysty basowego). W 2010 r. ukazał się album Londynu „Coraz Dalej Dom”. W 2014 roku zrealizował autorski projekt muzyczny pod tytułem „Pod wiatr”, kolejny to „Głosy miasta”.

Pożegnanie żurawi

Ponad 2000 żurawi, powracających wieczorem na noclegowiska doliczyli się uczestnicy „Lubelskich spotkań z przyrodą”, które w tym roku odbyły się na terenie Poleskiego Parku Narodowego. Mimo obostrzeń związanych z sytuacją epidemiczną, do parku przybyły dziesiątki ornitologów i obserwatorów przyrody.

Akcję „Pożegnanie żurawi”, zorganizowały Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, Poleski Park Narodowy oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych. W sobotę 12 września na terenie przy Hotelu „Drob” w Urszulinie odbył się parogodzinny festyn ekologiczny.

ŻURAW W NATURZE I... KULTURZE

W trakcie festynu, przygotowanego z myślą zarówno o dużych, jak i małych uczestnikach „Lubelskich spotkań z przyrodą”, miały miejsce m.in. pokazy rękodzieła i sztuki ludowej z motywem żurawi, warsztaty zielarskie „Z żurawiego stołu”, warsztaty rzeźbiarskie „Jak wyrzeźbić żurawia” i rysunkowe „Jak rysuje się żurawia”. Odbył się tu także konkurs na danie z kojarzącą się z żurawiem... żurawiny. Szczególnym miejscem pikniku była strefa aktywnych zabaw dla dzieci pod nazwą „Gniazdo żurawia”.

Z kolei dla miłośników fotografii Poleski Park Narodowy przygotował dwie wystawy „Żuraw i przyjaciele” oraz „Żuraw na gnieździe, na bagnie i w powietrzu”. Festynowi towarzyszył koncert przyspiewek „Wokół przyrody” przygotowany przez dzieci z KGW Wałowianki.

Jednocześnie w Ośrodku Dydaktyczno-Administracyjnym PPN w Urszulinie odbyły się wykłady poświęcone majestatycznym ptakom. Żurawie są symbolem parku i jego wielkiego przyrodniczego bogactwa, w tym 150 gatunków ptaków, które znalazły tu bezpieczną ostoję i wychowują lęgi. Uczestnicy zajęć mogli wysłuchać prelekcji: „Żuraw w naturze”, „Żuraw w kulturze” i „Spotkania z żurawiem”. Mogli też zobaczyć i poznać bliżej inną faunistyczną osobliwość parku jaką jest żółw błotny. PPN i sąsiednie tereny Polesia, w tym Lasy Sobiborskie, wchodzące w skład Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie, są największą w kraju ostoją tego rzadkiego i chronionego gada.

LICZENIE ŻURAWI

Wrześniowe „Lubelskie spotkania z przyrodą”, oprócz aspektu widowiskowego i artystycznego miały także na celu funkcję poznawczą – liczenie żurawi odlatujących z noclegowiska na swoje tereny żerowiskowe oraz powracających na zlotowisko. A to wymagało poświęcenia. Wydarzenie rozpoczęło się bowiem już o godzinie 5.30! W porannym liczeniu ptaków przed wieżą widokową w Zastawiu, znajdującą się na początku ścieżki dydaktycznej „Czahary”, wzięło udział sześćdziesiąt osób. Doliczono się około 1400 żurawi opuszczających noclegowisko. Wieczorne liczenie ptaków, które zaczęło się o godz. 17, ściągnęło sześćdziesięciu pięciu obserwatorów, a naliczyli oni blisko 2100 żurawi powracających z różnych miejsc żerowania.

O zmroku, po zakończeniu liczenia ptaków, uczestnicy zasiedli przy wspólnym ognisku. Ostatnim akcentem „Lubelskich spotkań z przyrodą” był koncert pieśni z bagien, które wykonał zespół „Z lasu”.

Samorząd Województwa Lubelskiego zainicjował akcję „Lubelskie spotkania z przyrodą”. Jest to znakomite narzędzie zarówno edukacji ekologicznej, jak i promocji turystycznej regionu. Chcemy w ten sposób pokazywać ogromny potencjał przyrodniczy naszego województwa. Przypomnę, że na terenie naszego województwa znajdują się dwa parki narodowe i aż siedemnaście parków krajobrazowych, gdzie czynną ochroną objęte są liczne niespotykane w skali kraju gatunki roślin i zwierząt. Warto o tym mówić i się tym chwalić, ale przede wszystkim to pokazywać i zapraszać do samodzielnego zapoznania się z pięknem lubelskich krajobrazów. I to właśnie mogliśmy przeżyć 12 września w Urszulinie. Cieszę się, że mogłem nie tylko wesprzeć to wydarzenie, ale i osobiście wziąć w nim udział. To wspaniałe przeżycie, móc z innymi uczestnikami „Lubelskich spotkań z przyrodą” odkrywać piękno Poleskiego Parku Narodowego i pożegnać lubelskie żurawie. Polecam każdemu!

Sebastian Trojak
Członek Zarządu Województwa Lubelskiego

JUBILEUSZ AMBASADORA WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

40-lecie pracy naukowej prof. Andrzeja Kidyby

Konferencja naukowa „Sto lat polskiego prawa handlowego” oraz wręczenie Księgi jubileuszowej, przygotowanej przez przyjaciół, współpracowników i uczniów były głównymi punktami jubileuszu 40-lecia pracy naukowej profesora Andrzeja Kidyby. Uroczystość odbyła się 24 września 2020 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym.

Prof. zw. dr hab. Andrzej Kidyba z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie to znany i ceniony specjalista prawa gospodarczego i handlowego, arbiter w wielu sądach arbitrażowych w Polsce i w Europie, m.in. w Centrum Mediacyjnym i Arbitrażowym Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) w Genewie. Założyciel i prezes, działającej od ponad 20 lat, Lubelskiej Fundacji Rozwoju, a od 2007 roku także konsul honorowy Republiki Federalnej Niemiec w Lublinie.

LAUDACJA, GRATULACJE, DYPLOMY

W jubileuszowej uroczystości w LCK wzięli udział przedstawiciele świata nauki, biznesu, polityki, władz rządowych i samorządowych. Gratulacje i podziękowania złożyli m.in.: Wojewoda Lubelski Lech Sprawka, Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Zbigniew Wojciechowski, Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk.

Władze macierzystej uczelni Jubilata reprezentowali Prorektor UMCS dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS oraz Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak. Obecni byli też przedstawiciele wielu innych uczelni z regionu i kraju, reprezentanci korpusu dyplomatycznego oraz liczni przyjaciele, koledzy i uczniowie Profesora Kidyby, będący wybitnymi autorytetami z dziedziny prawa handlowego.

Wojewoda Lubelski oraz Marszałek Województwa Lubelskiego nagrodzili Jubilata Dyplomami Uznania, Prezydent Miasta Lublin przyznał odznaczenie „Zasłużony dla Miasta Lublina”, a Rektor UMCS - statuetkę Marii Curie-Skłodowskiej, którą honorowani są szczególnie zasłużeni dla rozwoju uczelni.

W czasie konferencji referaty przedstawili: prof. dr hab. Józef Frąckowiak z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Wojciech Popiołek z Uniwersytetu Śląskiego, prof. dr hab. Bernd Oppermann z Uniwersytetu w Hanowerze.

Wicemarszałek Zbigniew Wojciechowski wręcza Jubilatowi Dyplom Uznania Marszałka Województwa Lubelskiego, fot. Piotr Piątek, archiwum UMCS

Jubileuszową laudację na cześć prof. dr. hab. Andrzeja Kidyby wygłosił prof. dr hab. Wojciech Katner z Uniwersytetu Łódzkiego, a po nim wystąpili inni z przyjaciół Jubilata, podkreślając z jednej strony ogromny dorobek naukowy i zasługi dla rozwoju polskiej nauki w zakresie prawa, nie tylko dydaktyki, ale także praktyki, z drugiej zaś chwalili wielki wkład profesora dla rozwoju i promocji regionu lubelskiego.

Księgę jubileuszową „Sto lat polskiego prawa handlowego” wręczyli Jubilatowi jej redaktorzy, profesorowie UMCS – dr. hab. Małgorzata Dumkiewicz, dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak, dr hab. Jerzy Szczotka. Uroczystość zakończył koncert Lubelskiej Federacji Bardów.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Jubilat jest profesorem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie od 2000 roku, a od 2005 profesorem zwyczajnym. W latach 1999–2005 był prodziekanem Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Na tym wydziale organizował Szkołę Prawa Niemieckiego, w latach 2006–2018 był kierownikiem Katedry Prawa Gospodarczego i Handlowego UMCS.

Profesor Andrzej Kidyba był promotorem w 10 przewodach doktorskich, recenzentem w 21 przewodach doktorskich i 15 przewodach habilitacyjnych, w 8 postępowaniach o nadanie tytułu profesora oraz w 2 o nadanie godności Doktora Honoris Causa. Promował 800 prac magisterskich i licencjackich oraz ponad 100 prac na studiach podyplomowych.

Sprawuje opiekę nad stypendystami Programu Lane'a Kirklanda. Program, finansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności i Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, wspiera indywidualny rozwój młodych liderów z państw Europy Wschodniej, Kaukazu Południowego i Azji Centralnej. Realizowany jest w pięciu ośrodkach akademickich w Polsce, w tym w Lublinie.

Profesor Andrzej Kidyba jest autorem, współautorem, redaktorem ponad 300 publikacji, w tym ok. 50 opracowań książkowych, ponad 170 artykułów naukowych oraz części w pracach zbiorowych. Książki autorstwa lubelskiego naukowca, we współautorstwie lub pod jego redakcją doczekały się ponad 100 wydań.

DŁUGA LISTA NAGRÓD

Na długiej liście nagród i wyróżnień profesora są zarówno te od własnej instytucji oraz środowiska naukowego i prawniczego, jak i prestiżowe laury przyznawane przez branżowe media.

Profesor Kidyba był wielokrotnie nagradzany przez gospodarzy miasta i regionu. W 2006 roku otrzymał Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego – za szczególne zasługi dla rozwoju województwa, w roku 2007 Zarząd Województwa Lubelskiego przyznał mu Odznakę Honorową „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”, a w 2014 roku został uznany Ambasadorem Województwa Lubelskiego – za wielkie osiągnięcia w promocji regionu w kraju i za granicą.

Dwie silne dziewczyny

Malwina Kopron i Paulina Guba – lekkoatletki AZS UMCS Lublin, zapewniły sobie start w letnich Igrzyskach Olimpijskich w Tokio w 2021 roku. Uczestniczą tym samym w programie „Lubelskie w Tokio”, w ramach którego olimpijczycy z klubów naszego regionu będą promowali województwo lubelskie podczas startu w stolicy Japonii.

Malwina Kopron, z pochodzenia puławianka, będzie reprezentowała Polskę w rzucie młotem. Za 25-letnią lekkoatletkę AZS UMCS Lublin kolejny dobry rok. W sezonie 2020 była w swojej konkurencji ponownie jedną z najlepszych zawodniczek w kraju. Malwina świetnie zaprezentowała się w trakcie Memoriału Kamili Skolimowskiej w Spale. Zwyciężyła osiągając 74,18 m – trzeci tegoż roczny wynik na świecie.

Do swoich osiągnięć dołożyła wicemistrzostwo Polski zdobyte pod koniec sierpnia we Włocławku. W najlepszej próbie uzyskała 70,94 metra. Wynik zbliżony do uzyskanego w Spale zapewniłby jej złoto. Drugie miejsce i tak potwierdziło jej klasę sportową.

Ponowna wyżka formy zawodniczki przyszła szybko. W trakcie Dru-

żynowych Mistrzostw Polski w Lublinie, razem z innymi zawodnikami AZS UMCS, pewnie sięgnęła po zwycięstwo, pokazując się ze świetnej strony. W trudnych, deszczowych warunkach uzyskała 73,80 metra. Mamy nadzieję, że do startu w Tokio forma Kopron będzie rosła.

...

W tym sezonie, wyjątkowym z powodu sytuacji epidemicznej, niełatwo zawodnikom osiągać optymalną formę. Potwierdzają to również starty Pauliny Guby. Zawodniczka specjalizująca się w pchnięciu kulą potwierdziła jednak, że obecnie nie ma sobie równych w kraju. Zdobyła po raz siódmy w karierze tytuł mistrzyni Polski. Uzyskana przez nią

odległość 18,09 m to najlepszy wynik w tym sezonie.

– Jestem zadowolona z wyniku osiągniętego w trudnych warunkach pogodowych. Chciałam dobrze przygotować się do tych zawodów. Cieszę się, że wygrałam Mistrzostwa Polski. Mam nadzieję, że dopóki będę trenowała i startowała, to będę je dalej wygrywać – mówiła tuż po zawodach Paulina Guba.

Co ciekawe kulomiotka jest żołnierzem Marynarki Wojennej RP. W ubiegłym roku wygrała swoją konkurencję podczas Światowych Wojskowych Igrzysk Sportowych, które odbyły się w Wuhan. Kibice Pauliny liczą, że o pierwsze miejsce powalczy także w trakcie przyszłorocznych Igrzysk Olimpijskich w Tokio.

Malwina Kopron – lekkoatletka specjalizująca się w rzucie młotem, reprezentuje AZS UMCS Lublin. Czterokrotna medalistka mistrzostw Polski (1 złoto i 3 srebra). Największe jej osiągnięcia to brązowy medal mistrzostw świata wywalczony w 2017 roku w Londynie oraz mistrzostwo Letniej Uniwersjady w tym samym roku w Tajpej, gdzie wynikiem 76,85 metra ustanowiła swój dotychczasowy rekord życiowy i jednocześnie pobiła rekord Uniwersjady. Prawo startu na Igrzyskach Olimpijskich wywalczyła w 2019 roku w Radomiu podczas mistrzostw Polski.

Malwina Kopron, fot. Paweł Skraba

Paulina Guba, fot. z archiwum AZS UMCS Lublin

Paulina Guba – jej konkurencja to pchnięcie kulą, jest zawodniczką AZS UMCS Lublin. Mistrzyni Europy z 2018 roku (Berlin). Siedmiokrotna mistrzyni Polski i sześciokrotna halowa mistrzyni Polski. Zdobywała medale Letnich Uniwersjad (2015, 2017) jest drużynową Mistrzynią Europy w lekkiej atletyce z 2019 roku. Zdobyła złoty medal na Światowych Wojskowych Igrzyskach Sportowych (2019, Wuhan). Prawo udziału w IO zdobyła w 2019 roku podczas mityngu Gwiazdy na Warszawskich Fontannach. Jej rekord życiowy to 19,38 m.

Sukcesy lubelskich akademików

• Tomasz Chachaj •

Lekkoatleci AZS UMCS Lublin zdobyli tytuł Drużynowych Mistrzów Polski. Piłkarze nożni reprezentujący Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej zostali akademickimi wicemistrzami Polski.

Drużynowi Mistrzowie Polski – lekkoatleci AZS UMVC, fot. Paweł Skraba

Koniec lata i początek jesieni obfitował w imprezy sportowe o randze mistrzowskiej. Lubelscy lekkoatleci pokazali dobrą formę już w trakcie Mistrzostw Polski, które odbyły się pod koniec sierpnia we Wrocławiu. Z dorobkiem 660 punktów AZS UMCS Lublin zdecydowanie zwyciężył w klasyfikacji punktowej mistrzostw. Drugi AZS-AWF Katowice zgromadził 624 pkt. Sofia Ennaoui i spółka zdobyli łącznie dziesięć medali, w tym 4 złote, 4 srebrne i 2 brązowe zajmując trzecie miejsce w klasyfikacji medalowej.

ZŁOCI LEKKOATLECI

Po tak dobrych startach indywidualnych, kibice mogli oczekiwać walki lekkoatletów AZS UMCS o czołową lokatę również w trakcie wrześniowych Drużynowych Mistrzostw Polski, zwłaszcza, że odbywały się one w Lublinie. Nasi sportowcy nie zawiedli. Gospodarze triumfowali zdobywając 111 punktów. Drugie, Podlasie Białystok miało ich aż o 20 mniej. Tym samym AZS UMCS odzyskał tytuł Drużynowego Mistrza Polski utracony przed rokiem na rzecz warszawskiego AWF-u. W zawodach rozgrywanych w deszczu, na stadionie w Lublinie świetnie zaprezentowali się nie tylko nasi olimpijczycy. Swoje konkurencje wygrali młociarka – Malwina Kopron, Sofia Ennaoui (bieg na 800 m), Małgorzata Hołub-Kowalik (bieg na 400 m), kulomiotka – Paulina Guba, ale także Sebastiana Łukszo (pchnięcie kulą), 18-letni Jakub Hołub (skok wzwyż, ustanowił rekord życiowy – 2,13 metra), startująca na warunkach wypożycze-

nia Karolina Młodawska (trójskok) czy Karol Hoffmann (skok w dal). Sukces Lublinian przypieczętowała wygrana sztafety mieszanej 4x400 m w składzie: Mikołaj Kotyra, Alicja Wrona, Cezary Mirosław, Małgorzata Hołub-Kowalik. Lekkoatleci reprezentujący AZS UMCS znaleźli się w pierwszej trójce aż w 15 konkurencjach.

SREBRNI PIŁKARZE

Formą błysnęli także piłkarze reprezentujący Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Zdobyte przez nich akademickie wicemistrzostwo Polski to największy sukces w historii startów drużyny w tych rozgrywkach. Finały odbyły się w dniach od 20 do 23 września w Opolu. 16 najlepszych drużyn z całego kraju rywalizowało w czterech grupach, spośród których do ćwierćfinałów awansowały po dwie ekipy. W fazie grupowej piłkarze UMCS pokonali drużyny Politechniki Rzeszowskiej (4:0) oraz gdańskich uczelni - Uniwersytetu (5:0) i Politechniki (3:1). Ćwierćfinał i półfinał to były ciężkie boje wygrane przez Lublinian po 1:0 z reprezentacjami katowickiego Uniwersytetu Śląskiego i warszawskiej Szkoły Głównej Handlowej. Pogromców gracze UMCS znaleźli dopiero w finale, w którym ulegli Uniwersytetowi Szczecińskiemu po rzutach karnych 3:4 (w regulaminowym czasie było 1:1).

– To ogromna radość, szczególnie w tych trudnych warunkach obecnego sezonu. Zwycięstwo było na wyciągnięcie ręki, ale my i tak się cieszymy. Pracuję z fantastyczną grupą ludzi, w której panuje kapitalna atmosfera. To klucz do całego sukcesu – podsumowywał start w imprezie Tomasz Bielecki trener AZS UMCS Lublin.

Warto dodać, że najlepszym strzelcem turnieju został piłkarz AZS UMCS Maciej Welman – zdobywca 5 bramek.

Akademicki wicemistrzowie Polski - piłkarze UMCS, fot. Walusza Fotografia

Srebrny skład AZS UMCS Lublin:

Patryk Białecki, Szymon Bielecki, Daniel Brzozowski, Piotr Chodziutko, Maciej Janczak, Cezary Kabała, Hubert Kotowicz, Michał Kurenda, Krzysztof Kurkiewicz, Kamil Łappo, Mateusz Łaska, Wojciech Majewski, Rafał Marzęda, Norbert Myszka, Cezary Pęcak, Sebastian Plesz, Maciej Skrzypek, Piotr Waszczyński, Michał Wawryszczuk, Maciej Welman, Mateusz Zawiślak, Krzysztof Ziętek, Wiktor Żurek oraz Tomasz Bielecki (trener), Paweł Porzucek (asystent), Piotr Jasiulewicz (kierownik drużyny).

BYŁO

KULTURALNE ETNOSMAKI

Kulturalne Etnosmaki to cykl pokazów kulinarnych połączonych z projekcjami filmów o równie apetycznej tematyce. Pierwsza edycja imprezy odbyła się w Spółdzielni Socjalnej Niebieski Młyn w Kraśniku i Sadybie Rozalin w dniach od 24 do 27 września. Prezentacje kulinarne połączone z degustacją specjałów kuchni regionalnej przygotował m.in. Stanisław Maj - wieloletni szef kuchni w restauracjach w Polsce i za granicą. Po wrażeniach smakowych organizatorzy przygotowali wrażenia duchowe w postaci projekcji filmów „Smak Curry” w reż. Ritesha Batry, „Chef Flynn” w reż. Camerona Yatesa oraz „Bihar dok – kuchnia Basków” w reż. Aitora Bereziartu i Andera Iriarte.

Fot. z archiwum organizatora.

BIEGOWE ULTRARAZTOCZE

Roztocze było ostatnim przystankiem tegorocznego cyklu TourDeZbój. Uczestnicy zawodów terenowych, które odbyły się w dniach od 2 do 4 października mogli wybrać start na różnych dystansach od 20 km do 120 km, a także 10 km nordic walking lub 120 km rowerem górskim. Trasy zostały wyznaczone w taki sposób, aby biegacze w trakcie rywalizacji mogli podziwiać najpiękniejsze miejsca Roztocza i zobaczyć

Fot. Golden Goat Production

jego atrakcje, m.in. szlak szumów, wawozy, kamieniołomy, koniki polskie czy tradycyjną polską wieś. Zawodom towarzyszyła charytatywna zbiórka pieniędzy. Zebrane środki przekazano pięciu potrzebującym rodzinom z gminy Krasnobród.

FESTIWAL ZIEMNIAKA

Fot. z archiwum organizatora

Festiwałem Ziemniaka w Horodysku w gminie Leśniowice 4 października powitano jesień. Impreza była okazją do przypomnienia tradycji wspólnych, gromadnych wykopków. Nie zabrakło atrakcji kulinarnych przygotowanych przez uczestniczkę warsztatów, z pieczonymi ziemniakami i innymi daniami z popularnych „kartofli” z tegorocznych zbiorów, w roli głównej. Degustację towarzyszyły śpiewy w wykonaniu zespołu Rakolupianki i Kumowianki oraz tańce do muzyki ludowej granej przez Kapelę Świcy z Grabowca i zespół Cuda Wianki z Dorohuska. Uczestnicy Festiwalu obejrzeli również premierowy pokaz filmu dokumentalnego o Żniwowaniu.

102 KM DLA NIEPODLEGŁEJ

Dystans 102 km pokonali uczestnicy rajdu rowerowego zorganizowanego przez Chełmski Klub Cyklistów PTTK, który odbył się 18 października na terenie województwa lubelskiego. Uczczono w ten sposób 102. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Rowerzyści wystartowali w Chełmie a trasa rajdu wiodła m.in. przez Rejowiec Fabryczny, Siedliszcze, Wierzbicę, Sawin do Janowa. Ponad czterdziestu

Fot. Robert Dzygała

uczestników rajdu pokonywało trasę w grupach ok. 15-osobowych. Na mecie wszyscy otrzymali pamiątkowe medale, a imprezę zakończyło ognisko, podczas którego śpiewano pieśni patriotyczne.

BĘDZIE

WYSTAWA LWOWSKICH ARTYSTÓW

Wystawę malarstwa artystów lubelskich i lwowskich, wśród nich również malarzy polskiego pochodzenia, będzie można obejrzeć w galerii Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych „Przy Bramie” przy ul. Grodzkiej 34/36 w Lublinie. To efekt współpracy Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych – z Lublina i „Własna Strzecha” ze Lwowa. Ekspozycji będą towarzyszyły spotkania z wybitnymi przedstawicielami kultury ze Lwowa, połączone z odczytami i prelekcjami na temat sztuki. Wystawa będzie czynna w dniach od 6 do 25 listopada.

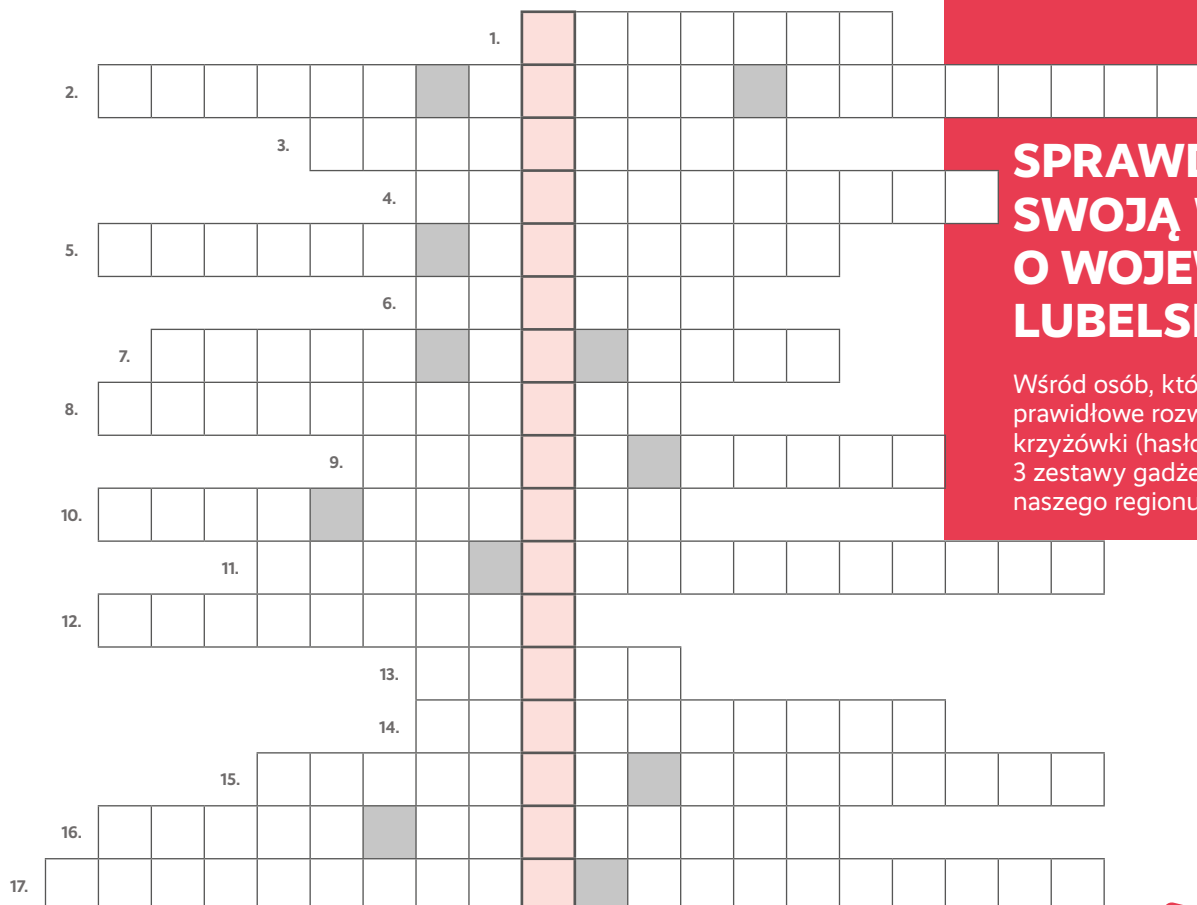

KUCHNIA DWORSKA W DROBLINIE

fol. Dwór Droblin

W formule on-line zapowiadane są III Warsztaty Kulinarne w Dworze Droblin. Tematem będzie „Kuchnia Dworska”, a cel wydarzenia bardzo szczytny: dochód z eventu zostanie przeznaczony na wsparcie Stowarzyszenia Wspólny Świat, budującego ośrodek dla osób autystycznych. Organizatorzy przygotowują też piękne, świąteczne prezenty dla podopiecznych Domu Dziecka w Komarnie. Głównym programem będą kulinarne zmagania gwiazd, z udziałem m.in. Marka Włodarczyka, Joanny Jędrzejczyk, Anny Lucińskiej, Antka Smykiewicza. Wydarzenie zaplanowane jest 4-6 grudnia, więcej informacji: dworoblin.pl

SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM!

Wśród osób, które nadeślą prawidłowe rozwiązanie krzyżówki (hasło), wylosujemy 3 zestawy gadżetów promocyjnych naszego regionu.

1. Miejscowość na Roztoczu z ruinami cerkwi greckokatolickiej, w której kręcono sceny do słynnego filmu „Zimna wojna” w reżyserii Pawła Pawlikowskiego.
2. Blogerka, która w Turystycznych Mistrzostwach Blogerów 2020 obrała #KierunekLubelskie i będzie odwiedzała magiczne, nieodkryte miejsca w naszym regionie (trzy wyrazy).
3. Największe i najbardziej znane gospodarstwo rybne z zajazdem na Lubelskim Powiślu.
4. Rzemiosło uprawiane od wielu pokoleń we wsi Łązek Garncarski na południowym skraju Lasów Janowskich.
5. Trener żużlowców w klubie Speed Car Motor Lublin (dwa wyrazy).
6. Obronna cylindryczna wieża romańska na dziedzińcu zamku w Lublinie.
7. Cykl biegów przełajowych prowadzących przez najpiękniejsze zakątki Polski, Słowacji i Ukrainy, wypełniony sześcioma niezwykle trudnymi zawodami (trzy wyrazy).
8. Jabłka mające wyjątkowy smak, aromat oraz barwę, uprawiane w południowo-zachodniej części regionu lubelskiego, wpisane na listę produktów tradycyjnych.
9. Konkurs dla młodych instrumentalistów, organizowany przez kilkanaście lat w Lublinie, którego pomysłodawcą był znany muzyk Mieczysław Jurecki (dwa wyrazy).
10. Interaktywne centrum nauki oraz rekreacji dedykowane środowisku naturalnemu i ekologii, zlokalizowane nad zalewem w Janowie Lubelskim (dwa wyrazy).
11. Staropolski smyczkowy instrument muzyczny z okolic Biłgoraja i Janowa Lubelskiego, z grupy chordofonów ludowych, budową przypominający skrzypce (dwa wyrazy).
12. Lokalna nazwa przebierańców w oryginalnych bogatych strojach, którzy w ostatnich dniach grudnia, w czasie pożegnania starego roku pojawiają się na ulicach nadbużańskich Sławatycz.
13. Najpotężniejszy dąb regionu, rosnący w podworskim parku w nadbużańskim Hniszowie.
14. Wieś nad Bugiem z jedyną w naszym kraju parafią neounicką obrządku bizantyjsko-słowiańskiego.
15. Tytuł koncertu pieśni patriotycznych, zaplanowanego 19 listopada w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie (dwa wyrazy).
16. Gotycko-renesansowa budowla w Wojciechowie – jeden z najbardziej rozpoznawalnych zabytków regionu, spopularyzowany m.in. przez Stefana Żeromskiego (dwa wyrazy).
17. Nowy cykl pokazów kulinarnych połączonych z projekcjami filmów, które jesienią odbywają się w Kraśniku (dwa wyrazy).

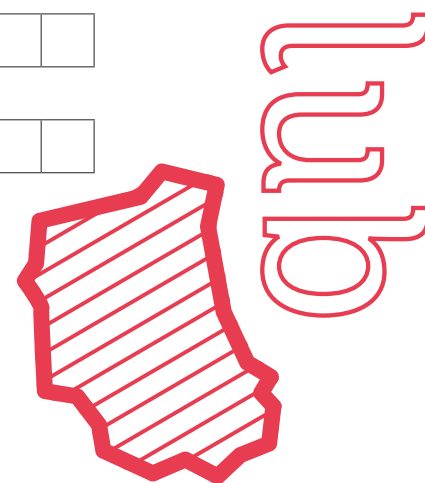
Odpowiedzi prosimy nadsyłać do **30.11.2020 r.** na adres mailowy:

■ magazyn@lubelskie.pl,

lub na adres pocztowy:

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego,
Departament Promocji, Sportu i Turystyki,
ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin
z dopiskiem: Magazyn „Lubelskie.pl”

W korespondencji prosimy o nadesłanie adresu zwrotnego.

Prawidłowe hasło krzyżówki z 1 numeru: **LUBELSKIE SMAKUJ ŻYCIE.**

Laureatami nagród zostali: panie Olesya z Kraśnika i Wioletta ze Zgierza oraz pan Tadeusz z Niedźwiady Kolonii. Zestawy upominkowe wysłamy pocztą.

L
lubelskie
Smakuj życie!

ZREDUKUJ RYZYKO ZACHOROWANIA NA COVID-19

MYJ ręce

Często myj ręce, używając mydła i wody, a jeśli nie ma takiej możliwości, stosuj środki dezynfekujące.

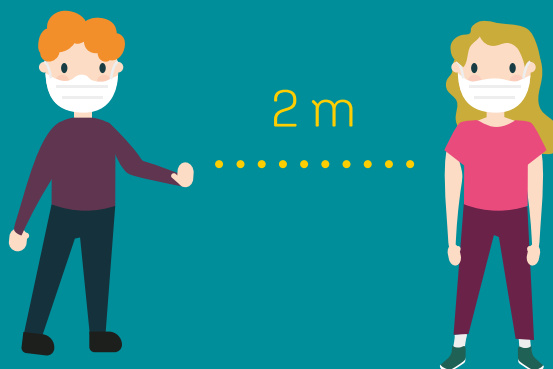
ZAKRYWAJ usta i nos

Zawsze zakrywaj usta i nos w przestrzeni publicznej. Zmniejszasz w ten sposób ryzyko zakażenia siebie i innych.

ZACHOWUJ odstęp

Unikaj spotkań w grupach powyżej 5 osób. Zachowaj bezpieczny dystans społeczny – min. 2 m.

Dbaj o siebie i innych
#OdpowiedzialneLubelskie